

THE TUMULI OF ÖMERLİ ON THE ŞİLE - ÜSKÜDAR HIGHWAY IN BITHYNIA

Nezih FIRATLI

In the summer of 1953, while digging trenches for drilling purposes a group of soldiers came upon a tomb, and military authorities notified the Archaeological Museum of İstanbul of its existence, whereupon I was sent to the spot and carried out investigations on behalf of the Museum. Upon investigating this wooded district I found it to be full of these tumuli and suggested that further investigations should be made on a larger scale. Work on the opening of these tumuli was begun in the last week of September, and lasted through the first week of October 1954 (1).

Ömerli is a small village in the district of Beykoz (2), and it is situated in the hills on the left bank of the stream Riva (Rhebas) (Fig: 2) and the Üsküdar-Şile highway passes through the village which is 35 km. away from Üsküdar (3) and 120-140 metres above sea-level. The researches resulted in excursions in search of new tumuli and other works, in the district and in investigating some of the tumuli opened previously and excavating some new tumuli. The excursions proved the tumuli to be found in groups about Ömerli. Besides this, three unimportant antique settlements, the remains of a

Roman building known as the Hamam (bath) in the west of the village and traces of a big wall on the northern peak of Çaltadağ, called the "Kalebayırı", in the south of the village, were discovered (Fig: 1).

The existence of the tumuli were not known up to that time. But they are small tumuli similar to the ones found in other parts of Bithynia (4) and can be dated with precision according to the coins found in them. The coins belong to Marcus Aurelius, Macrinus and Elagabalus of Kalkedon, Nikomedia and Nicaea. Therefore they should belong to a period between the second half of the 2nd century and the first quarter of the 3rd century A. D. As the district was covered until recent years with thick forests the tumuli being very small in size remained hidden from the eye of the investigator. Now that the great forests of this district once called the "Sea of Trees" have been destroyed (5), the tumuli have become visible.

Ömerli being on a secondary road, away from the main highway and possessing nothing of prominence had naturally been overlooked by travellers and investigators. The river Rhebas which flows in the north of Ömerli, reaches the sea at such an important point as the mouth of Bosphorus, and was furthermore referred to in the myth of the Argonauts, for this reason it has been mentioned in antique

(1) For the first short note on the investigation, see *AJA*, 59, 1955, P. 236.

(2) For further detail about these parts of Bithynia consult map "*Karte des Bosphorus und Bithynische Halbinzel*", prepared by R. Fitzner. Apart from this V. Cuinet mentions Ömerli as one of the two most outstanding villages of Beykoz, in interior, and has included it in his map (*La Turquie d'Asie* IV, P. 292-296).

(3) The state of the Üsküdar-Şile road in recent years was described by E. Mamboury *The Tourists' İstanbul*. Pp. 585-588.

(4) A tumulus opened in the forests of Yaylapınarı, in Kefken was also of the same size (N. Firatlı, *Bellekten* 17, 1953, P. 16, Fig:5).

(5) C. F. v.d. Goltz, *Anatolische Ausflüge*, Berlin, 1836, P. 320; F. K. Dörner, *Inschriften und Denkmäler aus Bithynien*, Berlin, 1941, P. 2.

sources (6) as well as by the travellers of the last century (7), but they were only interested in the part where the river reached the sea, and have not recorded anything about the interior where Ömerli now is. In spite of this Ömerli should not be considered as an all together neglected place as it holds an almost central point on the road which joins Üsküdar with the Black Sea. Although there is no direct mentions of a road between Şile and Üsküdar in antique sources, according to Ottoman sources a road existed between Şile and Gebze (8). Now this road could only reach Gebze by way of Sarıgazi, and as there still is a road between Sarıgazi and Şile leading to İzmit (9), it would not be wrong to assume that the present Üsküdar-Şile road had always been in existence. The tumuli round Ömerli are most on this road. It could therefore be argued that Ömerli had once been the first halting-place on this road, and so the residential quarters near the village and the tumuli were formed there. Although we can not be certain we could also assume that the Anabasis must have used the same route as they came from Kalpe to Chrisopolis by land (10), and they must have followed the road that passes through Ömerli and joins that part of the Black Sea with Üsküdar.

Towards the middle of the last Century E. Boré (11), who was travelling to the east stopped at Ömerli as his first halting-place after leaving Üsküdar and

spent the night there, on his way to Kalpe where he had Anabasis campen for a while.

On leaving Ömerli, Boré reached the Black Sea at Şile and from there went on to Kalpe. He talks about the forests between Üsküdar and Ömerli and those between Ömerli and Şile. What is so remarkable is the fact that a traveller coming to Anatolia to study ancient works should spend the night at Ömerli in a century when there were no motor conveyances. There should be no difference between the positions of the Ömerli of the last century and that of ancient times. On other word, Ömerli was a halting-place on the Üsküdar-Şile road and the tumuli were grouped round this place. Naturally there is not much left of this halting - place among the forests, but the remains of the bath and the tumuli are sufficient to give an idea of the position of the district at that time (12).

We can come upon tombs of this kind everywhere that was once under the Roman Empire. Even in the Sahara Desert, along the trade-routes of the Romans there are a great number of small tombs of this kind, containing similar material in them (13). The tumuli in Thrace are the nearest to our tumuli. In Umurca, near

(12) On the Bithynian Peninsula starting from the Bosphorus on all the other roads that go to the east, the tumuli begin to be seen, at the 35th or 40th kilometre, that is at the first halting - place, just as on this road. On the road that runs paralel to the shore, the first tumulus is near Gebze, on the right - hand side of the present highway. And farther inland on the route leading to İzmit over Sarıgazi and Samandra, are to be found on the hills beyond Samandra.

(13) B. Pace - S. Sergi - G. Caputo, Scavi Sahariani, Ricerche nell Uadi el-Agial e nell Oasi di Gat, *Monumenti Antichi*, XLI, 1951, pp. 150-151. Here the tomb seen in Fig: 142 is exactly identical with the Ömerli tombs. Prof. B. Pace gave detailed information on these tumuli in his lectures, at the University of İstanbul in 1954.

(6) Ruge, "Rhebas", *RE*, I A₁, 1914, P. 348.

(7) See, for example Andreossy, *Essai sur le Bosphore* II, 1818, P. 150, He tells us that ships could go up the river to get wood for İstanbul. Alexander Timoni, *Nouvelles Promenades dans le Bosphore* II, 1844, P. 1-9; Pitton de Tournefort, *Relations, d'un Voyage au Levant* II, Amsterdam, 1718, P. 82.

(8) F. Taeschner, *Das Anatolische Wegetz nach Osmanische Quellen* II, Leipzig, 1924, P. 65 ff.

(9) F. Taeschner, I, P. 112.

(10) Xenophon, *Anabasis*, VI, 4, 1-6 and VI, 4, 2.

(11) Eugène Boré, *Correspondance et Mémoires d'un voyageur en orient*, Paris, 1840, P. 183-185.

lıkların da ion kymation'una ait bir yumurta ve bunun da altında lesbos kymationunun stilize edilmiş bir ornament'i bulunur.

Lâhdin geniş yüzünde üç aedicula ve bunlar arasında iki de aralık olmak üzere figürlerin yer aldığı beş niş bulunur. Ortadaki aedicula'nın üzeri üçgen biçiminde bir çatı, yandakilerin ise kemerle kapamaktadır. Bu üç nişin yukarı kısımlarında midye kabuğu tezyinatı yer alır. Akroter yerindeki stilize yaprak ve hayvan tasvirleriyle sanduka üzerindeki mimarî tezyinat son bulur.

Yunuslar lâhdinde mevzuu olarak Herakles'in oniki işi seçilmiştir (8). Bu mevzuu tasvir bakımından lâhdin bünyesine gayet iyi uymaktadır. Geniş yüzlerdeki beşer nişe işlerden onu, dar yüzlerden birisine de ikisi yerleştirilmiştir. Baş taraftaki dar yüzde lâhdin içine gömülen şahıs ve ailesi tasvir edilmiştir (Res: 3). Ölen şahıs ayakta duran karısına (Res: 5) son sözlerini söylemekte ve bu vasiyet esnasında da arka tarafda sakallı bir şahıs bulunmaktadır (Res: 7).

Kapak :

Kapak, dış sırası şeklindeki süsü ile kendisini sandukadan ayırır. Bunu lesbos kymation'una benzeyen bir süs şeridi takibeder ve daha sonra ince bir silme gelir. Bu silme üzerinde lâhdin geniş yüzlerinde üçer, dar yüzlerinde birer tane olmak üzere kapağın sandukaya oturtulmasında rolü olduğunu tahmin ettiğimiz işlemeden bırakılan kısımlar vardır. Daha yukarda görülen ikinci bir silmeden sonra kare şeklinde süsler ve bunlar arasında yer alan fanyonlar görülür. Kapak köşelerinin her

(8) Herakles'e ait 12 işin lâhit üzerinde sıralanışı: (Ön geniş yüz res: 1) 1 — Nemea aslanını, 2 — Hydra denilen 9 başlı yılanı öldürüşü, 3 — Domuzun öldürülerek getirilmesi, 4 — Rüzgâr gibi koşan geyiğin yakalanışı, 5 — Tüylerini ok gibi fırlatan kuşların yok edilişi, (dar yüzde res: 2), 6 — Herakles'in Amazon'dan kemeri alışı, 7—Kiral Augeias'a ait ahırın temizlenmesi, (arka geniş yüzde res: 3) 8 — Girit'teki yabani boğanın yakalanması, 9 — Trakya Kırallı Diomedes'e ait atların, 10 — Geryones'e ait öküzlerin, 11 — Kerberos adlı yer altındaki köpeğin, 12 — Hesperidlere ait elmaların getirilmesi.

birinde kare şeklindeki süsler hizasında az kabartılmış birer baş tasvir edilmiştir. Kapağın ön cephesinde kare şeklindeki süslerin üzerinde kabartma halinde çeşitli hayvanlar görülür ve köşelere doğru da birer eros bulunur. Kapağın üstünde sadece gövdelerinin alt kısımları kalmış olan yatır vaziyette iki heykel vardır, bunlardan birisi elinde kitap tutmaktadır.

SİDAMARA TEKNİĞİNDEKİ LÂHİTLER

Anadolu sütunlu lâhitlerini toplu bir şekilde ilk defa C. Rufus Morey tetkik eder ve gösterdikleri teknik ayrılıktan dolayı bunları iki gruba ayırır (9). C. R. Morey daha fazla keski-kalem kullanılarak yapılanları Lidya, matkap kullanılarak yapılanları da Sidamara grubu adı altında toplar (10). R. Morey bu esas ayrılıktan başka tâli derecedeki diğer farklara da işaret eder. Yukarda tasvirini yaptığımız Yunuslar lâhdi gösterdiği özelliklerden dolayı Sidamara grubuna girer. Bu nevi lâhitler üzerinde kısaca durarak Yunuslar lâhdinin yerini ve zamanını tâyin etmeye çalışalım :

Yunuslar lâhdi, gösterdiği özellik bakımından bugüne kadar bu grubun esas örnekleri olan Sidamara ve Silifke lâhitleriyle birlikte mütalâa edilmesi icabeder. Bu üç lâhitten Sidamara örneğinin ustası geniş yüzün birisinde tasvir ettiği sahnenin icabı kenardaki sütunları muhafaza ederek aradakileri tasvirten sarfınazar etmiştir. Silifke ve Yunuslar lâhitlerinin birer dar yüzünde de sanatkarların aynı şekilde hareket etmiş olduklarını görüyoruz. Bunu, bahsettiğimiz üç lâhdi birbirine yaklaştıran bir özellik kabul ediyor ve sütunlu lâhitlerin erken örneklerini teşkil eden Lidya grubunda bu halin görülmediğine işaret etmek istiyoruz. Bir bakıma bu, sütunun önemini gittikçe kaybetmek -

(9) R. Morey, Sardis, V, 1 s. 21, ve gerisi. Anadolu sütunlu lâhitlerini başlık şekillerine göre ilk defa ikiye ayıran Weigand olmuştur (Jdl 1914 s. 73).

(10) Sardis V, 1 s. 28.

te olduğu şeklinde de mütalâa edilebilir. Sidamara tekniğindeki lâhitlerde bilhassa Yunuslar eserinde sütunların erken lâhitlerdekilere nazaran inceldikleri ve eskisi kadar cepheye hâkim olmadıkları görülür.

Sidamara tekniğindeki lâhitleri Lidya tipinde olanlardan ayıran mimari özellik korint başlıklarının üzerinde görülen ikinci bir başlık şeklindeki kısımlardır (11). Sidamara grubu lâhitlerde baştaban'ın korint başlığı üzerine gelen kısmın ikinci bir başlık şeklinde gözükmesi Lidya grubundakilere nazaran daha bârizdir. Bu kısım Yunuslar lâhdinde olduğu gibi dış bükey iki kenarla etrafından tecrit edilmekte ve ortasında bir yumurta ve yumurtanın da altında stilize bir lesbos kymation'u bulunmaktadır. Sidamara lâhitlerinde genel bir kaide olarak görülen bu şeklin sütunlu lâhitlerin Anadolu'da ilk görüldükleri zamandan beri istihale geçirerek meydana geldiği kanaatindeyiz. Sütunlu lâhitlerin erken örneklerinden olan Melfi ve Sardis lâhitlerinde korint başlıklarının üzerinde görülen ikinci başlık Sidamara lâhitlerindeki kadar kendini tecrit etmiş vaziyette değildir ve yumurta adedi de fazladır. Kronoloji bakımından en eski lâhitlerden biri olan Melfi (12) eserinde yumurta adedi 3-4 iken Sardis (13) lâhdinde miktar ikiye iner. Denizli (14) eserini de burada zikrederek Sardis lâhdinde görülen şekli daha da umumileştirebiliriz. Zaman bakımından Sardis lâhdinden sonra gelen İznik lâhdinde yumurta adedi daha da azalarak bir bütün iki yarım olarak görülmeye başlar (15). Morey tarafından 200 yıllarına tarihlenen İznik lâhit parçası Anadolu'da ele geçen Lidya tekniğindeki lâhitlerin son örneklerindedir (16). Şimdi Anadolu sütunlu lâhitleri üzerinde biraz durmak icab ediyor. Morey, yerinde bir görüşle Lidya tekniğindeki lâhitleri 200 yıl-

ları civarına kadar devam ettirir ve Sidamara grupundan olanları da III. yüzyılın ikinci çeyreğinden başlatır (17). Morey'in tetkikatından sonra ele geçmiş olan Şuhud lâhdi, üzerindeki portreye göre 200 yıllarına ait olmakla Lidya tekniğinden Sidamara tekniğine geçişte bazı noktaları aydınlatıyor (18). Böylece ikinci başlığın teşekkülü ve yumurta adedinin değişmesi bakımından bizim burada ileri sürdüğümüz mütalâa hakkında bazı faydalar sağlıyor. Afyon yakınında ele geçen Şuhud lâhdi Sidamara tekniğinde yapılmış ve taşıdığı özellikler bakımından da daha çok Sidamara grupuna dahil ise de, ait olduğu zaman ve ikinci başlığın hususiyetleri bakımından bir intikal örneği sayılabilir. İkinci başlığın ortasında Sidamara lâhitlerinde olduğu gibi bu lâhitte de bir tek yumurta bulunmaktadır. Fakat bazı yerlerde komşu yumurtalardan az bir kısmın hâlâ mevcut olduğu görülmekte ve bu haliyle Şuhud lâhdi İznik lâhdi ile Sidamara lâhitlerinin erken örneklerinden biri olan Richmond (19) koleksiyonundaki parçalar arasında bir köprü vazifesi görmektedir. Böylece Şuhud lâhdi Anadolu sütunlu lâhitleri arasında ikinci başlıkta kenardaki yumurtanın mevcudiyetine işaret eden kısımların görüldüğü son lâhit olup, üzerindeki portre ile de 200 tarihleri civarında durumun bu şekilde olduğunu göstermektedir. Daha çok Lidyalı karakterde olan İznik

(17) Sardis, V, 1 s. 89.

(18) Hâlen Ankara Arkeoloji Müzesinde bulunan Şuhud lâhdi Aziz Ogan tarafından Türk Tarih, Arkeologya ve Etnografya Dergisi sayı II de neşredilir. Lâhdin bol resimleri MAMA IV de verilir ve zaman olarak da bu esere ikinci yüzyılın son onluğu teklif edilir (aynı eser s. 28 ve lev. 23-25). Anadolu sütunlu lâhitlerin tekâmülü bakımından bu lâhde asrın son yıllarını teklif etmek istiyor ve üzerindeki kadın portresinin saç şeklinin bu görüşümüzü cerhetmeyeceğini zannediyoruz. Aynı eser için Nezh Fıratlı'nın ileri sürdüğü III. yüzyılın ilk seneleri de 200 yılları civarından fazla uzaklaşmamak şartıyla kabul edilebilir (Türk Tarih, Arkeologya ve Etnografya Dergisi VI, s. 80). Çünkü burada gözüken saç şekli bizi Julia Domna zamanındaki modaya ulaştırmaz.

(19) Sardis, V, 1 şek. 43 - 51.

(11) Bu ayrılığa ilk defa Weigand işaret eder, bak. alt not 9.

(12) Sardis, V, 1 şek. 39 - 40.

(13) Sardis, V, 1 şek. 9 - 13.

(14) Sardis, V, 1 şek. 12.

(15) Sardis, V, 1 şek. 33.

(16) Sardis, V, 1 şek. 89.

lâhdi ile ve daha çok Sidamara tekniğindeki olan Şuhud lâhdinin intikali sağlayan örnekler olarak kabulünden sonra, şimdi Sidamara grubu lâhitleri incelemeye devam edelim.

Sidamara lâhitlerini yine bu ikinci başlıkta görülen diğer bir özellikten dolayı iki kısımda mütalâa etmek mümkündür. Sidamara tekniğinde olan lâhitlerin ilk örneklerinde ikinci başlıktaki tek yumurtanın iki yanında eski geleneğin devamını gösteren oklar bulunur. Yukarda üzerinde durduğumuz Şuhud örneğinden sonra zaman bakımından buna en yakın olan İzmir (20) lâhit parçası ile bilhassa Richmond (21) koleksiyonu ve Atina'daki (22) diğer iki eseri, bahsedilen okların bulunması bakımından burada zikredebiliriz. Sidamara grubu lâhitlerin esas örneklerini teşkil eden Sidamara, Silifke ve yeni bulunan Yunuslar lâhitlerinde ise ikinci başlıkta bu okların yerini stilize kenker yaprakları alır. Anadolu'da bulunmuş olan Sidamara tipindeki lâhitlerin çoğu bu şekli gösterir. Kanaatimizce yukarda üzerinde durduğumuz oklu şekil birkaç erken örneğe münhasır kalmış, esas Sidamara tekniğindeki lâhitler ikinci şekilde yapılmış ve daha uzun bir zaman bunu moda olarak devam ettirmişler. Sidamara tekniğindeki lâhitlerde görülen bu iki nüansı ilerde başka bir yazımızda daha bol örneklerle teşmil etmek üzere tekrar ele almak arzusundayız.

Anadolu sütunlu lâhitlerini Rodenwaldt, Lidya ve Sidamara tekniğinde olanlar arasında tefrik yapmadan, tasvir ettikleri çatı şekline göre "Tabarnakel Sarkophaglar" şeklinde adlandırır (23). Dar ve geniş yüzlerin ortalarında yer alan çatısı üçgen biçiminde olan bu aedacula'lardan başka geniş yüzlerin kenarlarında çatısı kavis şeklinde olan birer de yan aedacula bulunur. Üç aedacula arasında iki de aralık vardır. Bu şekil Anadolu sütunlu lâhitlerinin erken örneklerinde görülmeye

başlar ve hiç değişiklik göstermeden en geç lâhitlere kadar devam eder. Aedacula'larda çatı kısmın altını tezyin eden midye kabuğu şeklindeki süs Anadolu sütunlu lâhitlerinin hepsinde görülen müşterek bir özelliktir.

Sidamara tekniği burada incelediğimiz sütunlu lâhitlere inhisar etmeyip Rodenwaldt'ın işaret ettiği gibi nişleri arkad şeklinde olan Suriye lâhit parçasında da görülür (24). Suriye eserinde Yunuslar lâhdinde olduğu gibi Herakles'in işleri tasvir edilmiş ve bu mevzuun Sidamara tekniğinde bir lâhit üzerinde ilk defa görünüşüne Rodenwaldt işaret etmişti (25). Yeni bulunan Yunuslar lâhdiyle artık Herakles'in 12 işi Sidamara tekniğindeki lâhitlere de maledilmiş bulunuyor. Şimdiye kadar bu mevzu Anadolu'nun dışında ele geçmiş olan Lidya tekniğindeki lâhitler üzerinde görülmekte idi. Yunuslar lâhdi Anadolu'da ele geçen ve Herakles'in 12 işini tasvir eden ilk lâhit oluyor ve bunun için ayrıca önem taşıyor.

P O R T R E

(Res: 5)

Lâhdin dar yüzünde oturur vaziyette tasvir edilen ölen kimsenin, portresine göre 45 yaşlarında birisi olduğu anlaşılıyor. Yüzde yorgun bir ifade vardır. Bu ifadeyi hafif belirtilen göz bebekleri ve bu bebeklere kadar inen göz kapakları, alın ve kaş arasındaki çizgiler sağlar. Saç, alın üzerinde belirtilmiş, şakakların üzeri açık bırakılmıştır. Ensede saç boyuna kadar iner ve yana doğru biraz sarkar.

Saç, keski darbeleriyle hafif ve seyrek bir şekilde belirtilmeye çalışılmış. Bu şekildeki saç Roma sanatında Maximus Trax ve bilhassa Trajanus Decius (26) (249 - 251) ve Trebonianus Gallus (27) (251 - 253) zamanına ait portrelerde görülür. Böylece Yunuslar lâhdindeki portre

(24) Syria III (1912) lev. XXIV.

(25) RM (38/39 s. 4.

(26) W. Zschietzschmann, Die Antike Kunst. Cilt II, kısım I, lev. VIII şek. 6.

(27) Aynı eser, lev. VIII, şek. 7.

(20) JHS 27 s.

(21) Sardis, V, 1 şek. 43 - 51.

(22) Sardis, V, 1 şek. 20, 21.

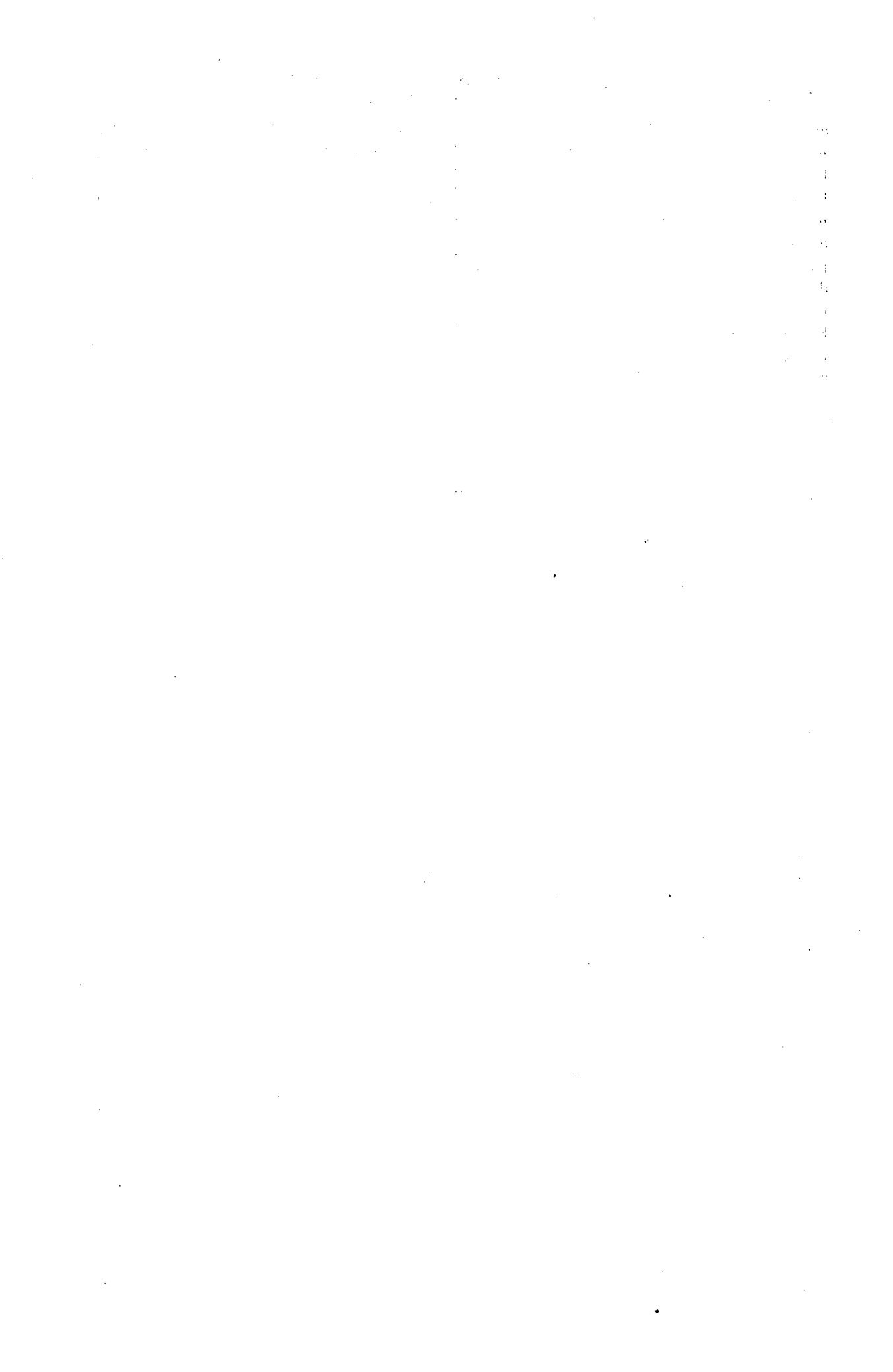
(23) RM 38/39 s. 4.

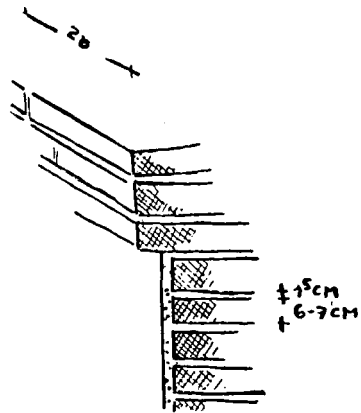
saçın yapılış tekniği bakımından bu zamana ait olması icabeder. Fakat sakal şekli bizi Gallienus (253 - 268) zamanına yaklaştırıyor. Bizim portrede görülen ve yanakların alt kısmından başlayıp çenenin altına doğru inen ve orada kıvrımlar yapan sakal şeklini Gallienus'un portrelerinde görüyoruz. Yunuslar lâhdindeki portrenin sakal şeklinin Gallienus idaresinin erken yıllarına ait portreleriyle benzerliğinin fazla, fakat daha geç portrelerindeki saç ve sakalın barçk bir ifade taşımasını-

dan aradaki benzerliğin az olduğuna hemen işaret etmek isteriz (28). Bunun için Yunuslar lâhdinin 250 - 260 yılları arasında yapılmış olduğunu zannediyoruz. Antalya'da ele geçmiş olması bakımından aynı tekniği gösteren başka bir portreyi burada hatırlatmak faydalı olur (29).

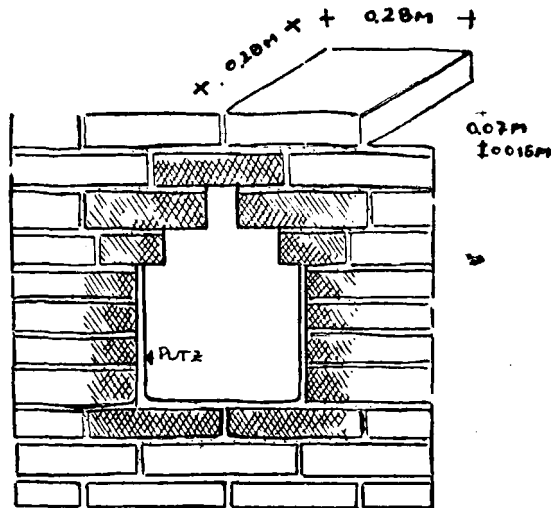
(28) Gallienus'un erken portresi için bk. Carl Blumel, Römische Bildnisse lev. 74; geç portresi için, Die Antike Kunst, cilt II, kısım I, lev. VIII, şek. 8.

(29) AA 58 (1917) s. 212 şek. 4 a - b.

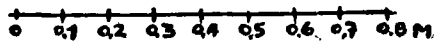

DETAIL 1

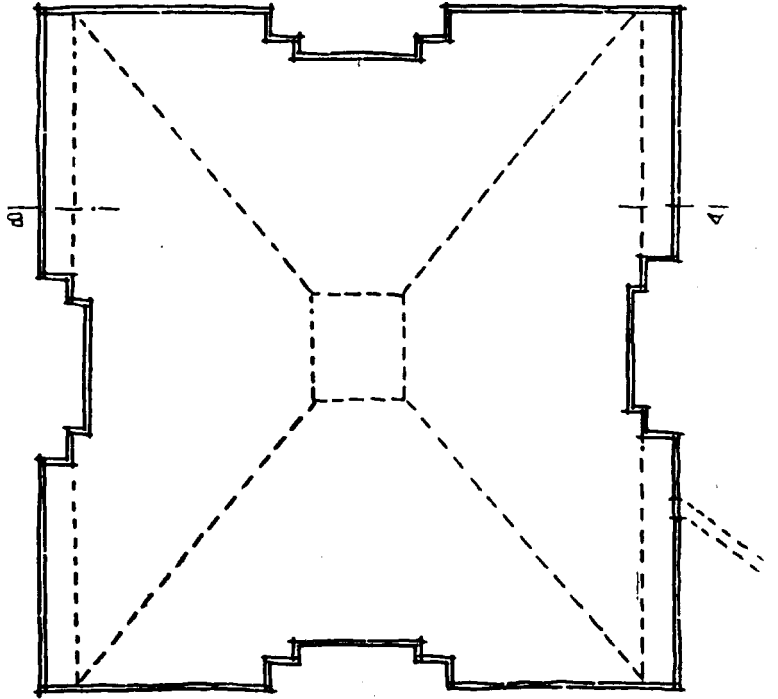
DETAIL DER WASSERLEITUNG
NACH DER ZISTERNE

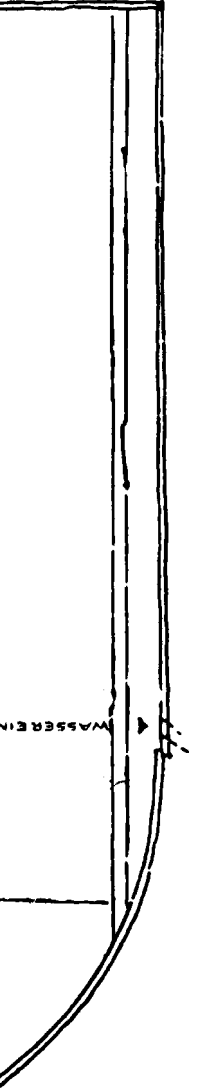
Plan: I

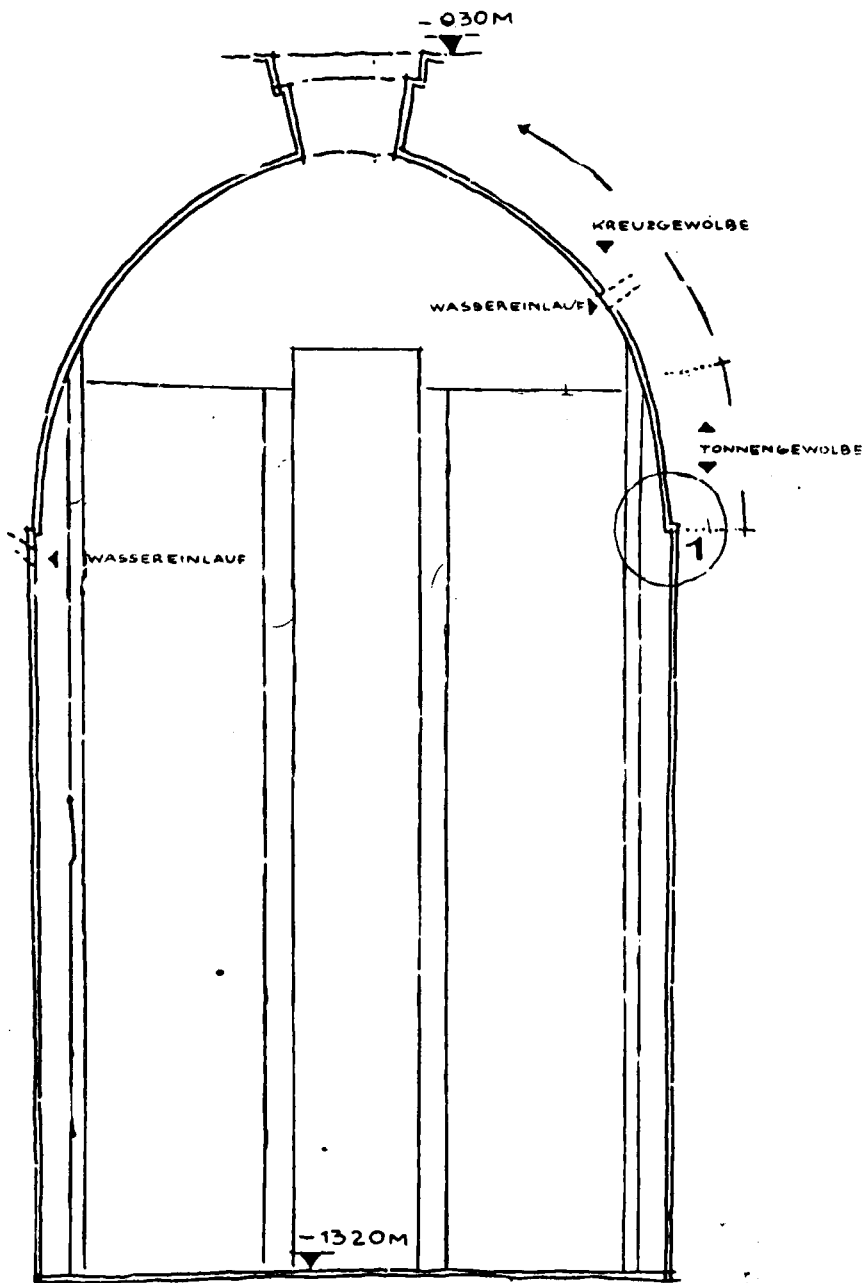

GRUNDRISS

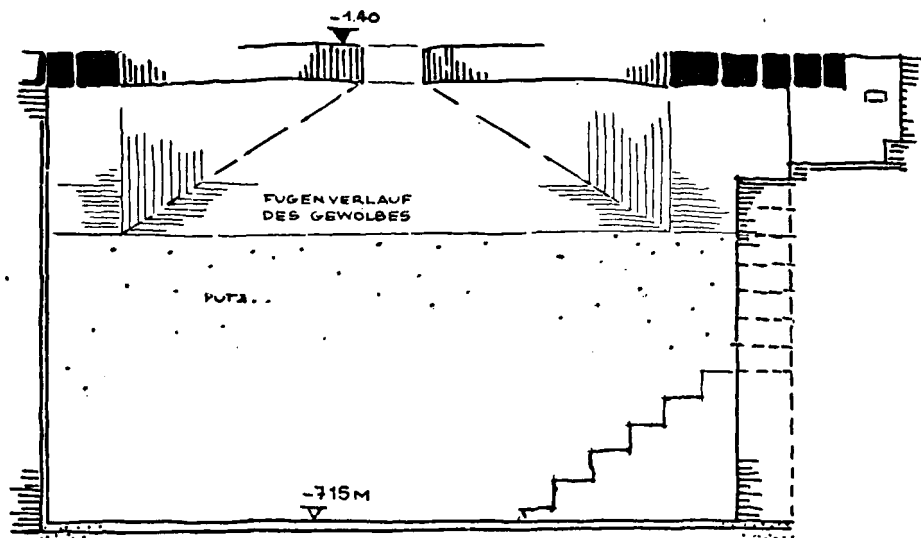
SCHNITT A-A

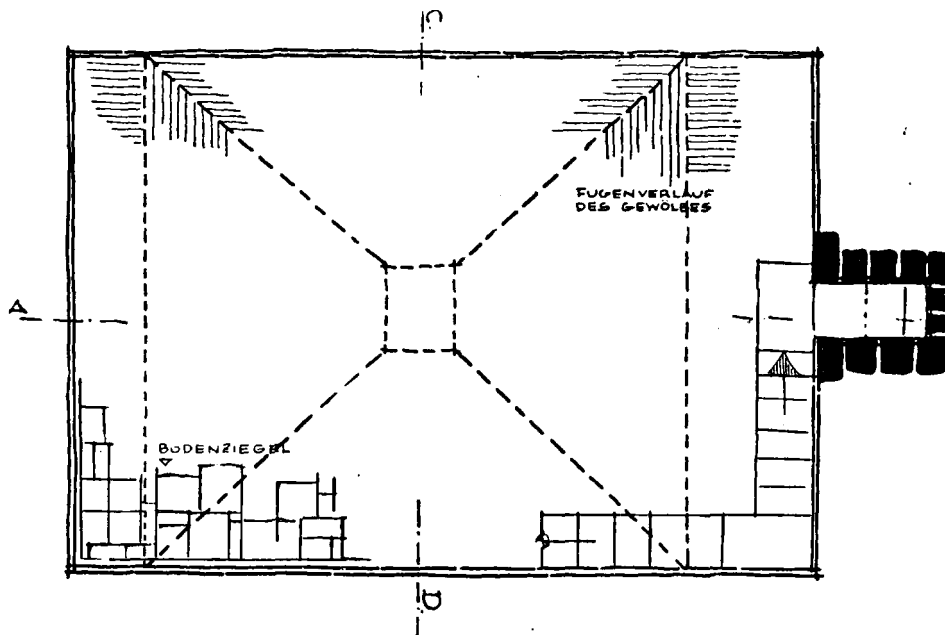

SCHNITT A-B

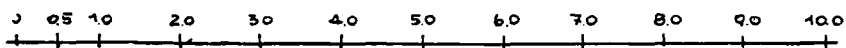
ZISTERNE IM
GRABUNGSABSCHNITT HÖYÜK 1957
MISIS, IM OKT. 1957 H. WARNECKE

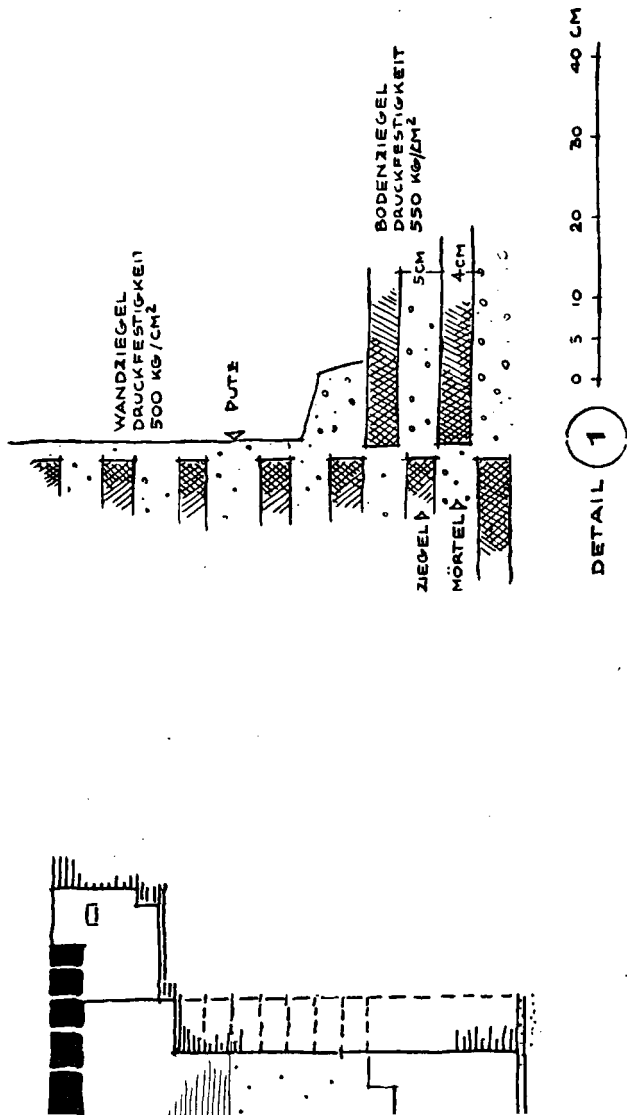

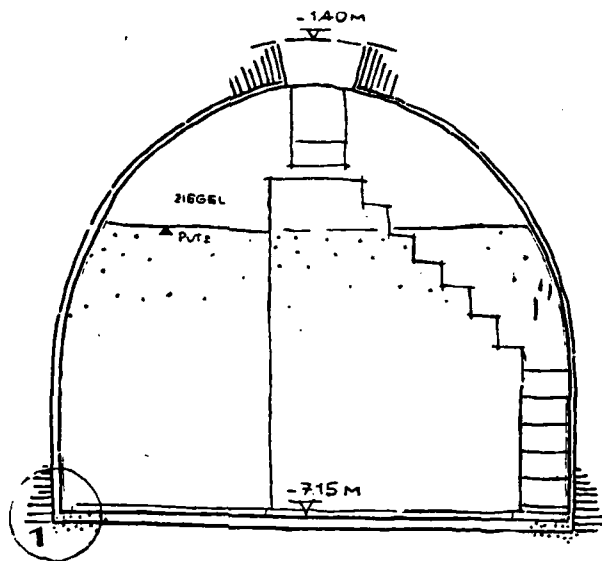
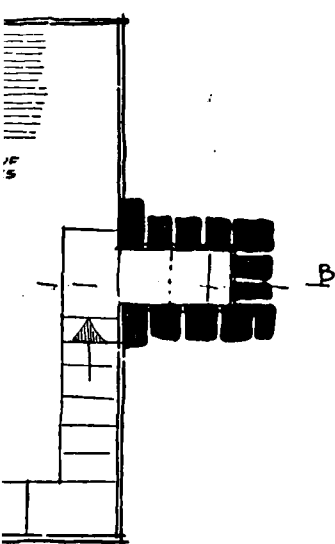
SCHNITT A-B

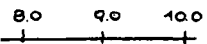
GRUNDRISS

SCHNITT C-D

ZISTERNE IM
 GRABUNGSABSCHNITT HÖYÜK 1956
 MISIS IM OKT. 1957 H. WARNECKE

Photo: 1

Photo: 2

M. GOUGH

Photo: 3

Photo: 4

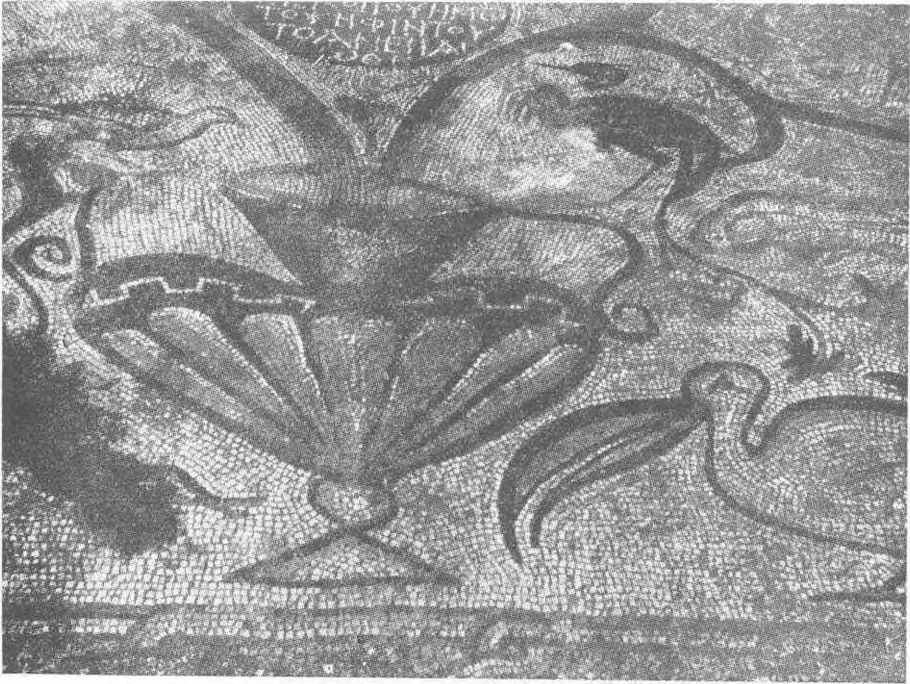

Photo: 5

Photo: 6

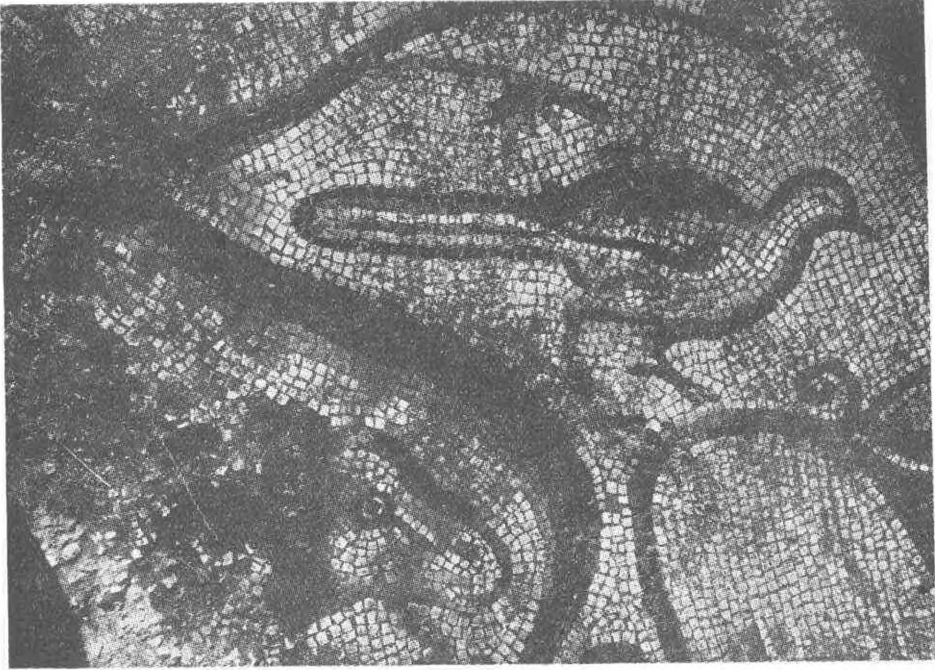

Photo: 7

Photo: 8

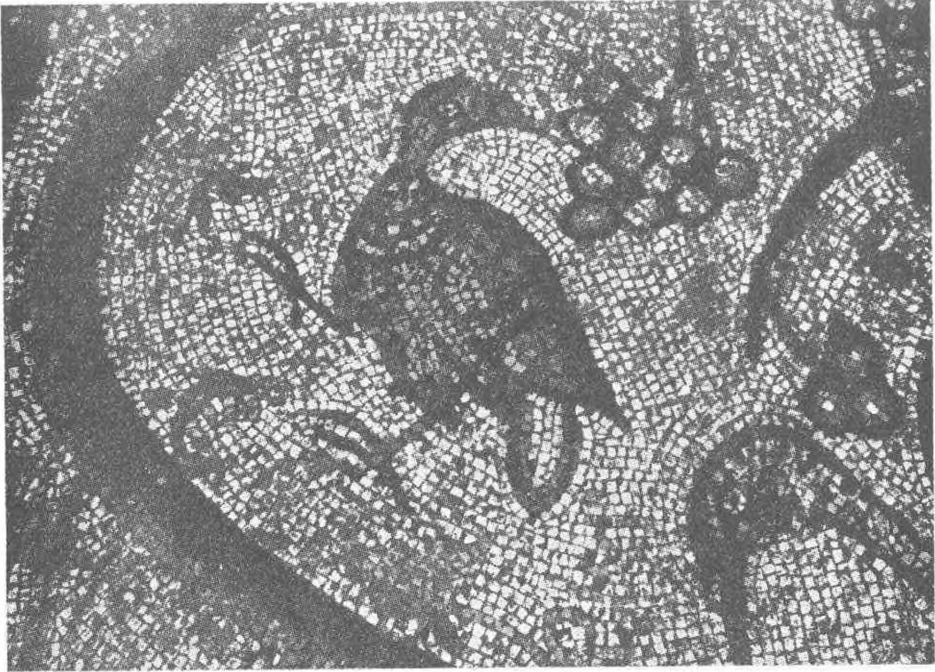

Photo: 9

Photo: 10

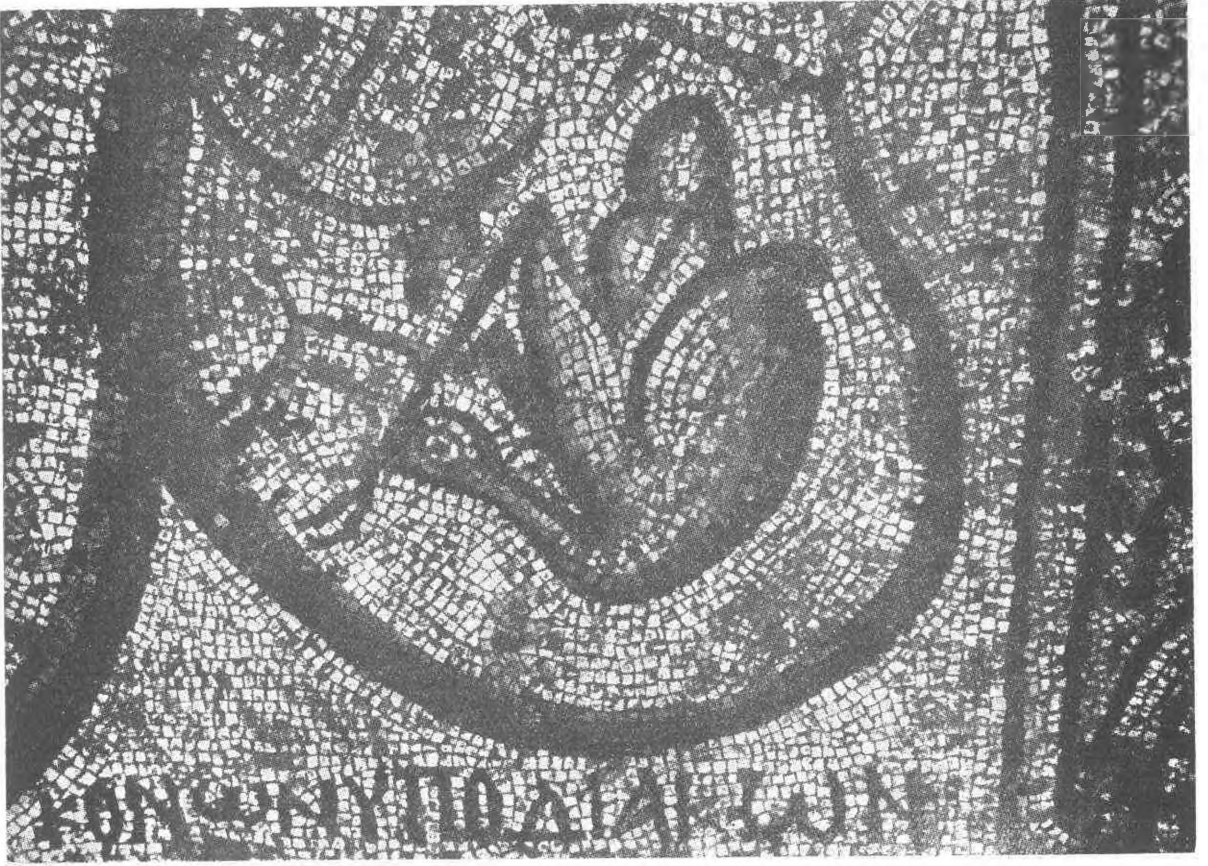
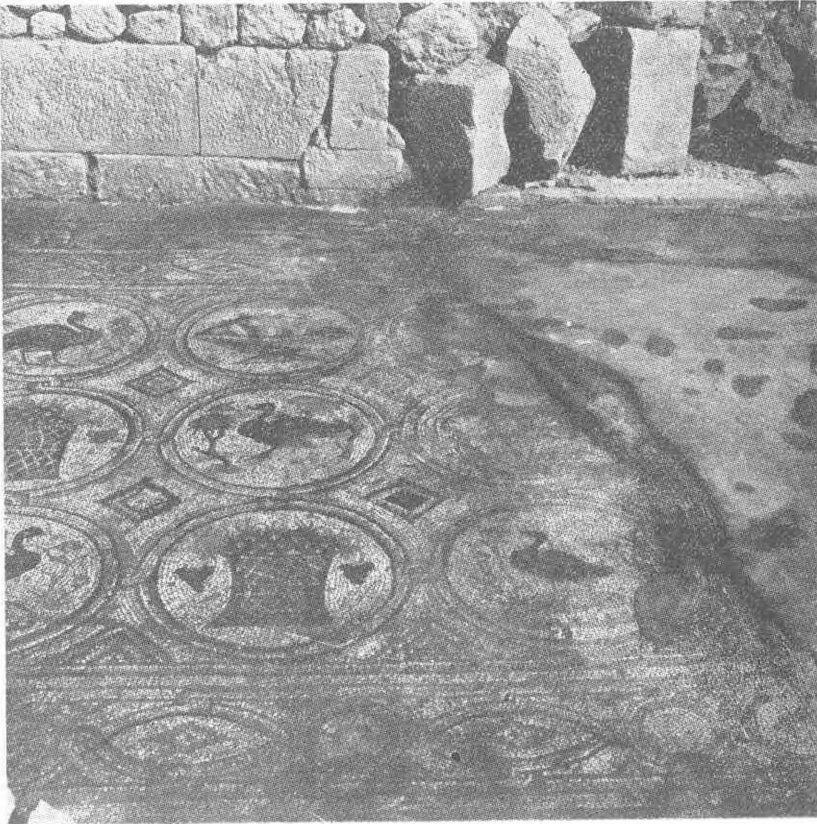

Photo: 11

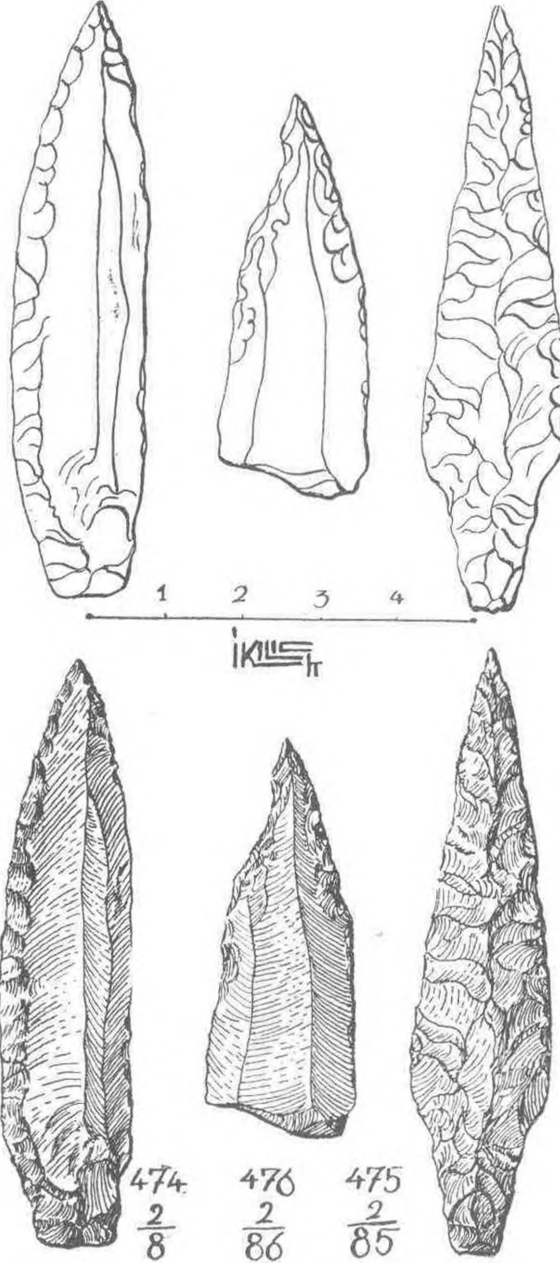

M. GOUGH

Photo: 12

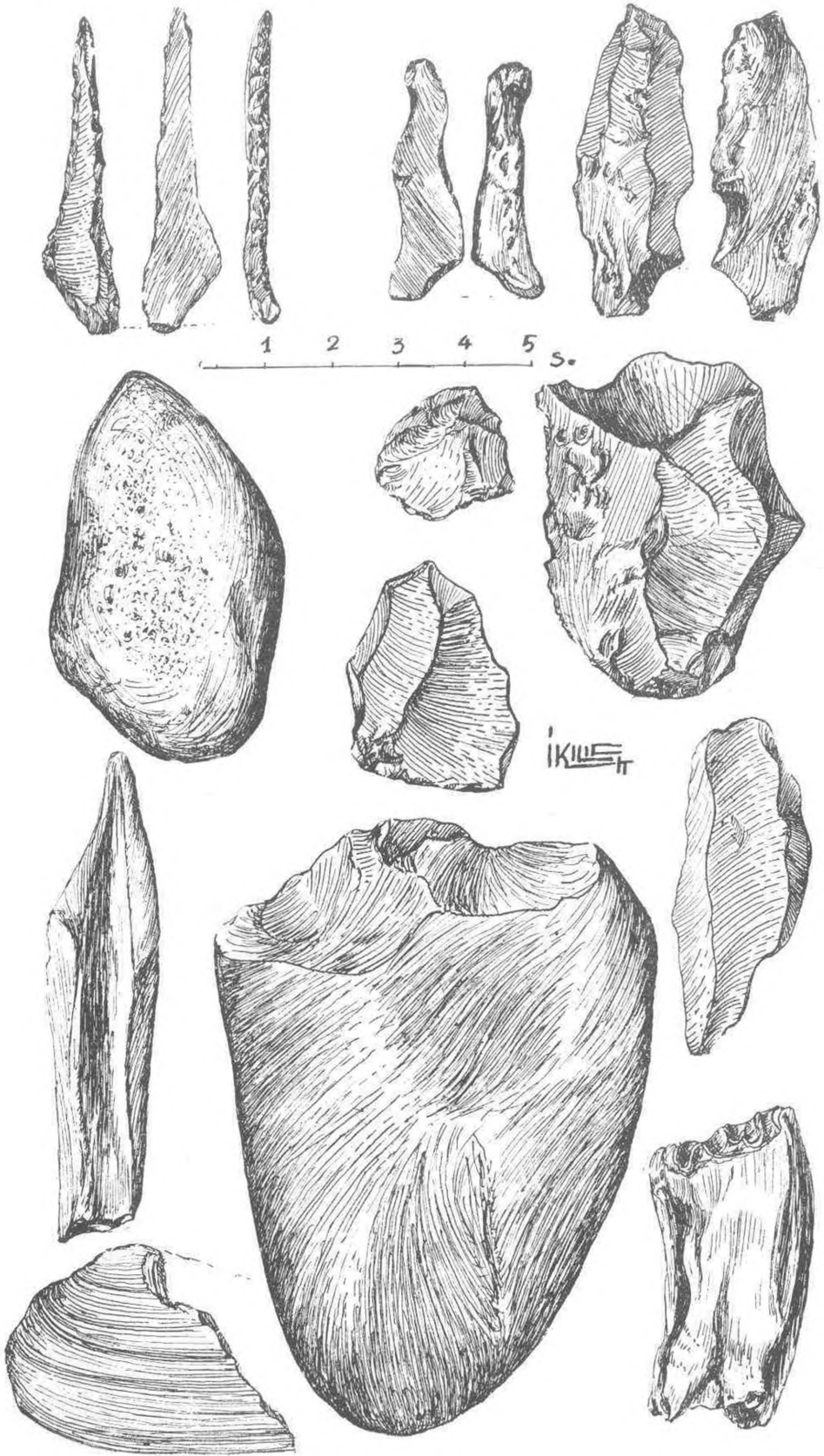

Photo: 13

Resim: 1

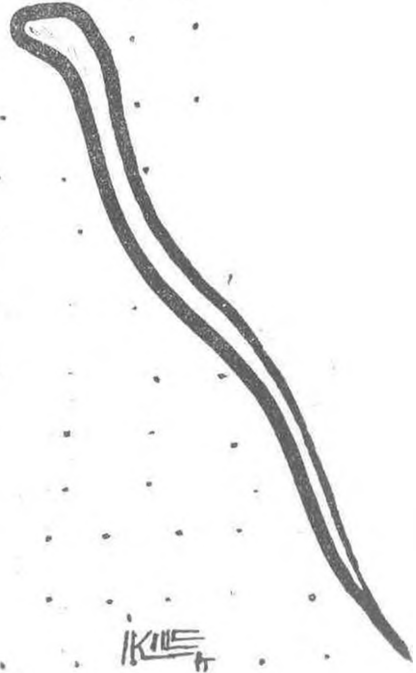
Niğde Vilâyetinde Akmedrese Şehir Müzesinde bulunan opsidiyen ok ve mızrak uçları (Neolitik - Kalkolitik)

Resim: 2

Silifke Vilâyetinde Taşucu İskelesi civarındaki Sırtlanin'inde meydana çıkarılan sileks aletler, kullanılmış çakıllar, kemiksiz midye kavkısı ve at dişi

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙ
ΣΩΝΔΑΣ
ΑΓΡΟΝ
ΕΠΟΗΣΑ

Resim: 3

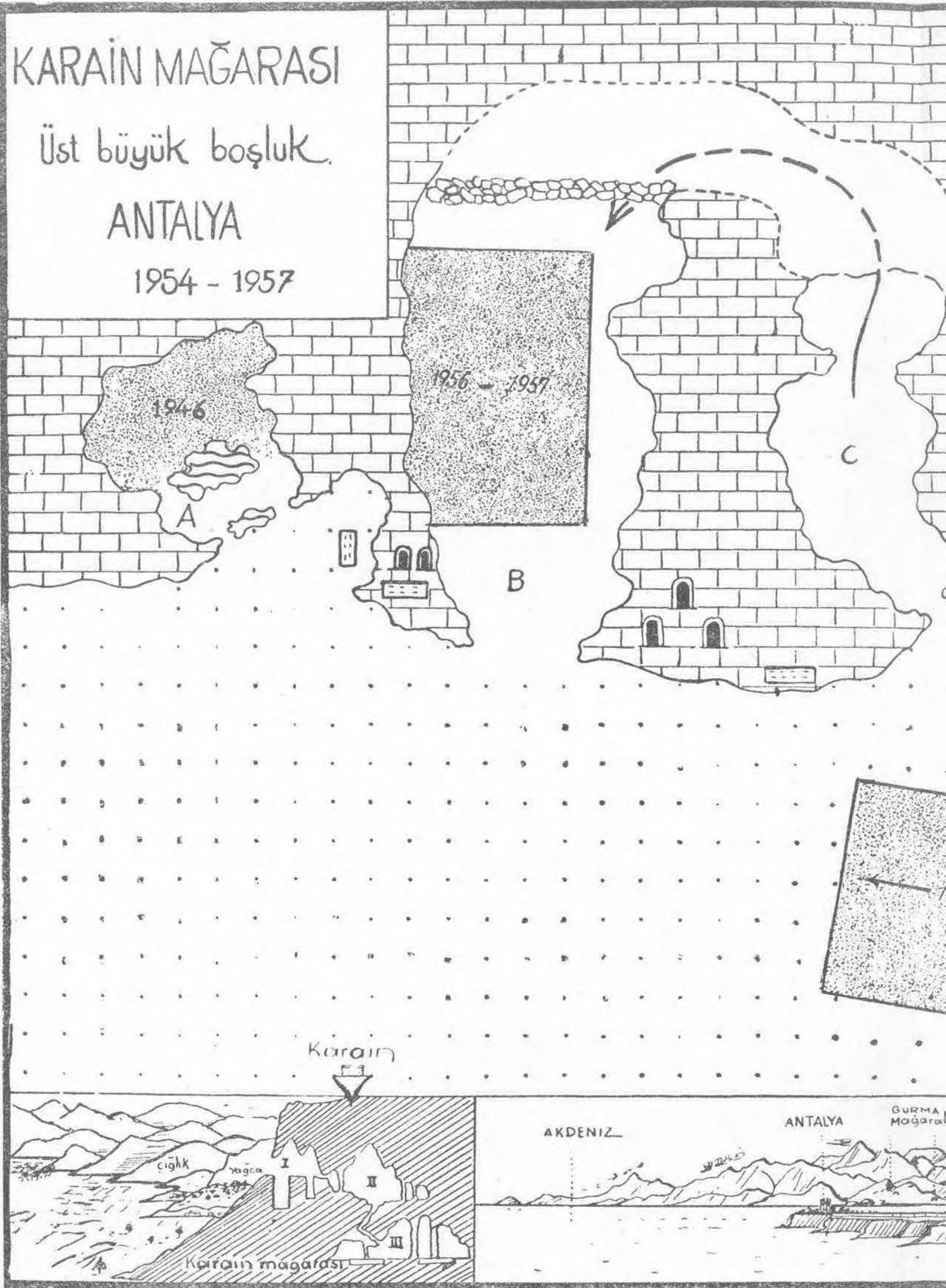
Silifke'de Kızılın'ın dış duvarları üzerinde kazıma suretiyle yapılmış yılan resmi ve yazılar

KARAIN MAĞARASI

Üst büyük boşluk.

ANTALYA

1954 - 1957

I. K. KÖKTEN

Antalya'da Karain Mağarası'nda A, B bölgeleri

leri (Grekçe)

Adaklık ve mumluk oyuklar (Niş)

(Kalker)

Çimentolaşmış mağara dolgusu

yalar (içten)

1953 Yılıın sondaj çukuru

Çimentolaşmış

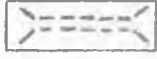
pmiş bloklar

1954-1957 Yılıın sondaj çukuru

Paleolitik çöplük

lar

Geçit deliği (Tabii)

lar (Dıştan)

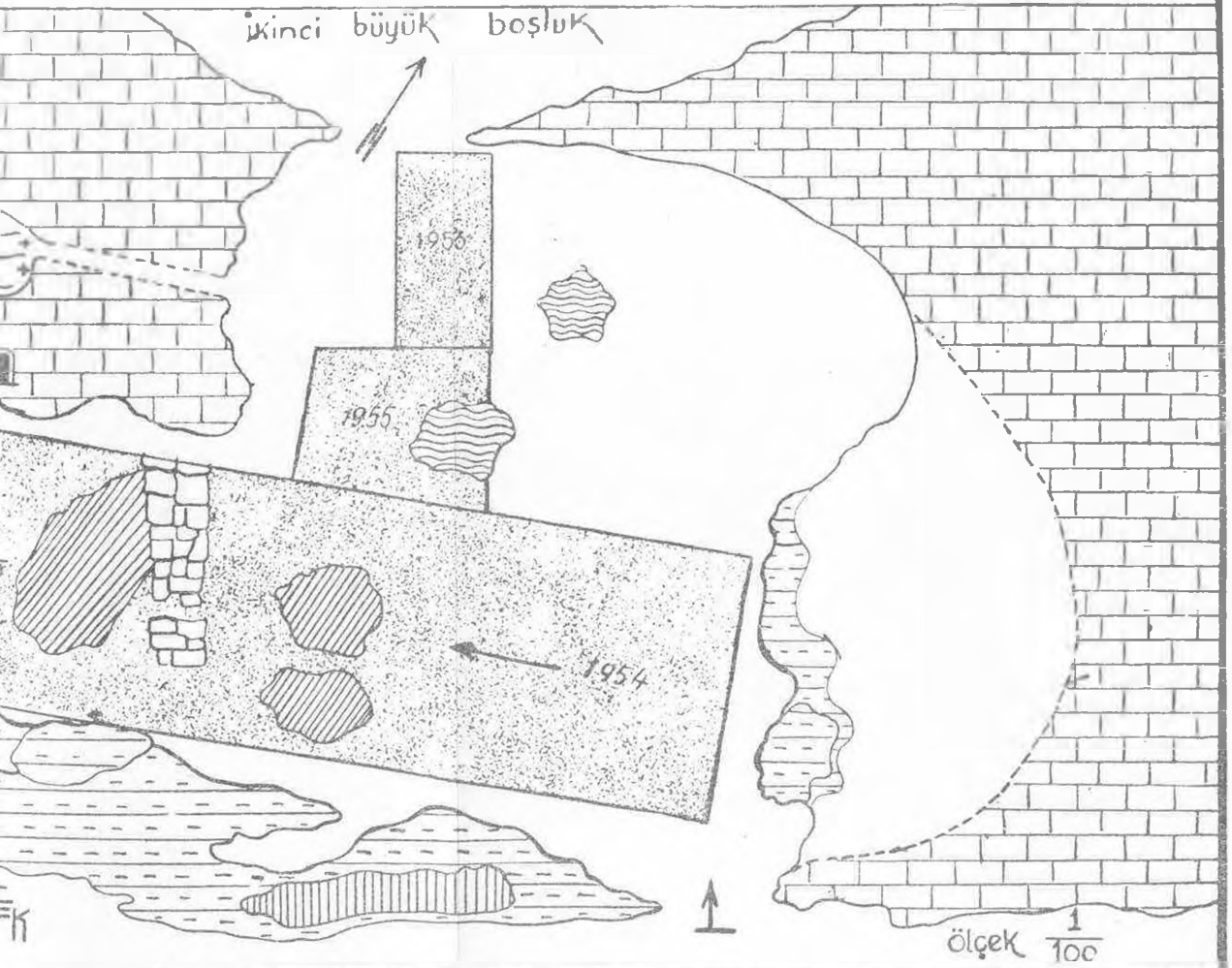
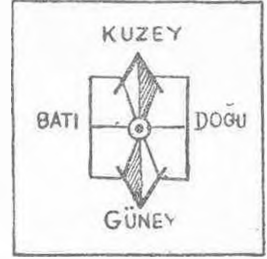

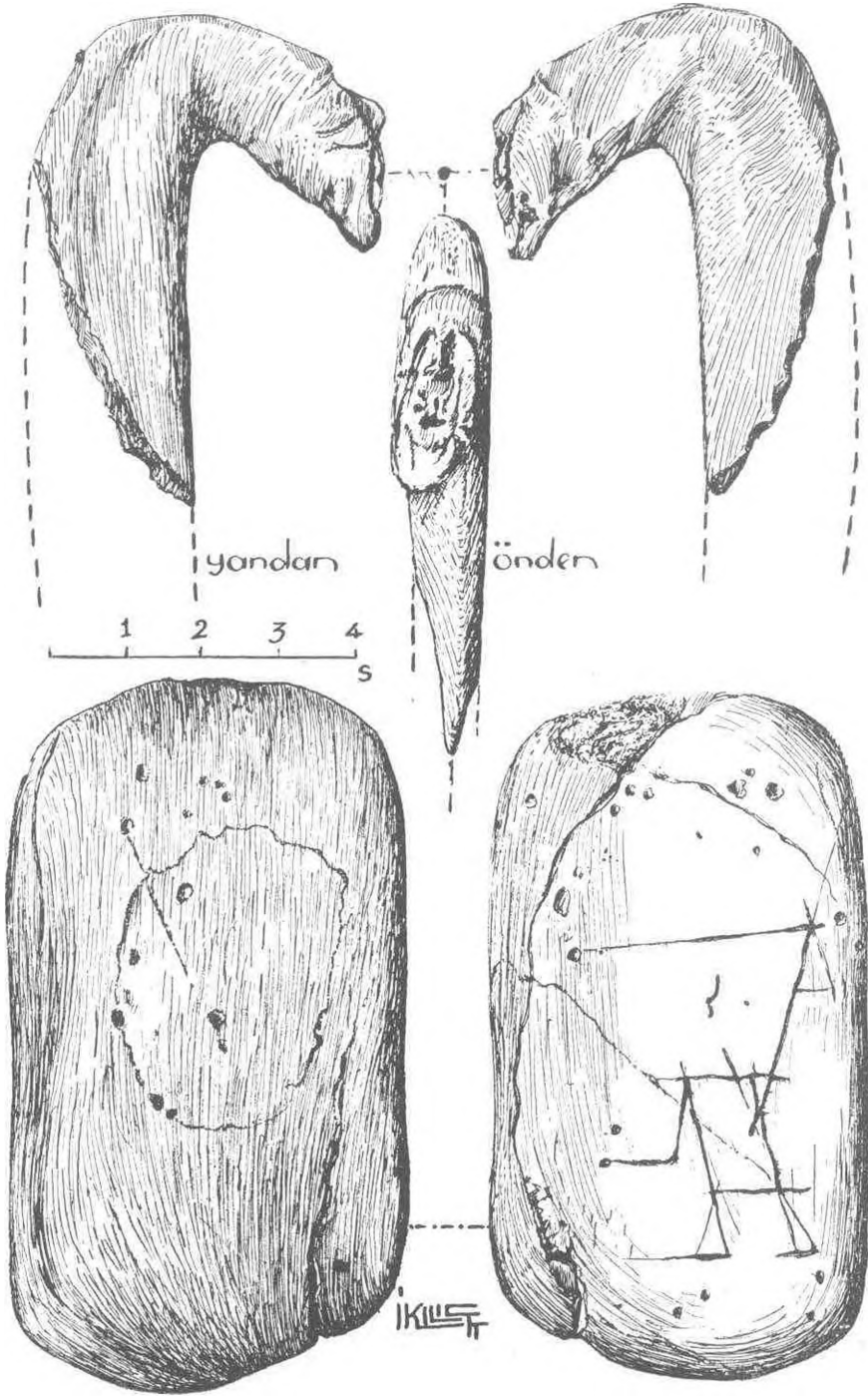
Dış Kapı (Yahut pencere)

eri

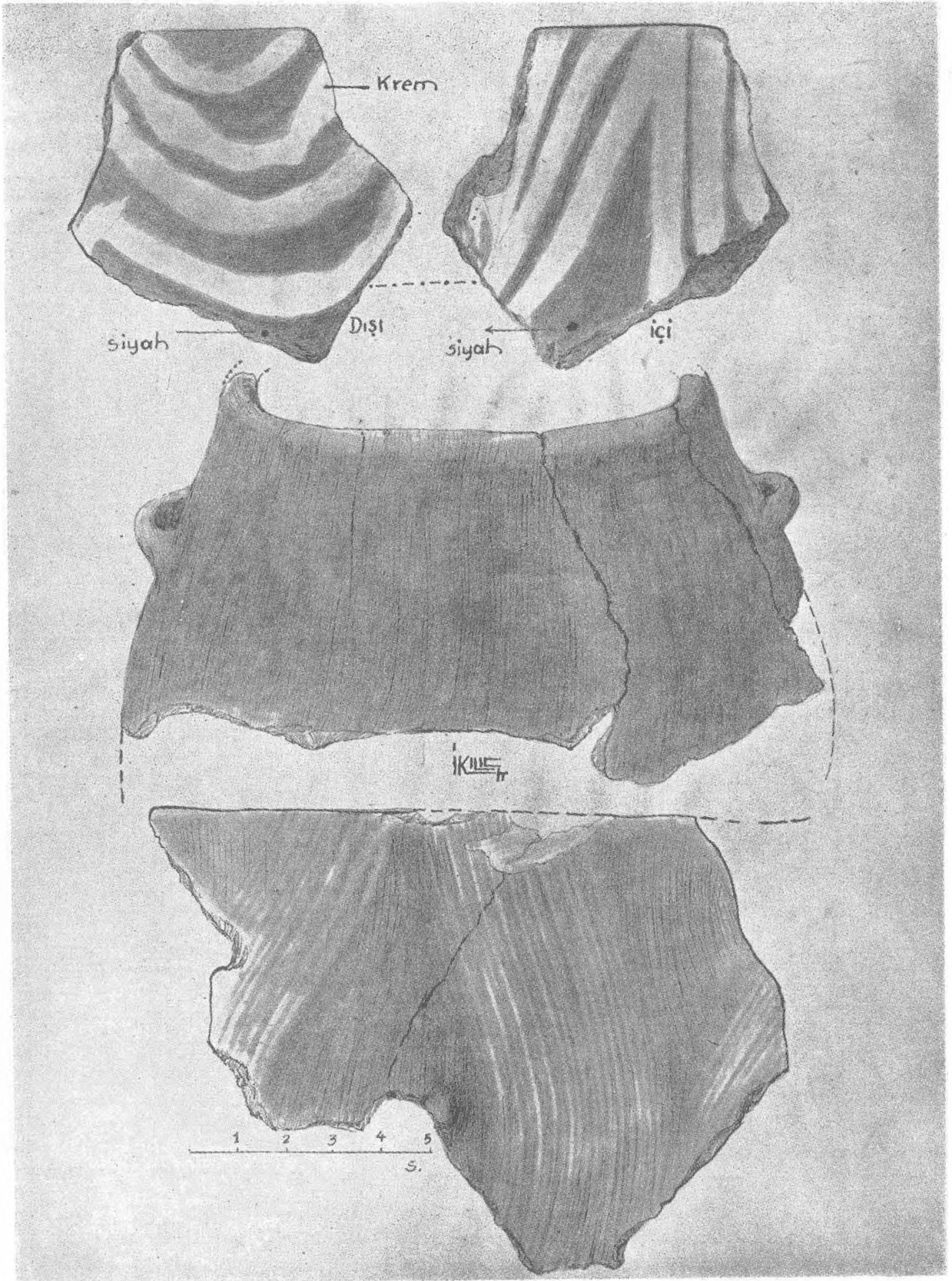
Orta boşluğa açılan Tabii Kapı

Resim: 5

Karain'de B bölümünde yapılan kazılarla, üçüncü Orinyasiyen tabakası içinde meydana çıkarılan kemik ve taş üzerine işlenmiş insan şekilli iki san'at eseri (Türkiye'de ilk defa bulunan prehistorik iki san'at belgesi)

Resim: 6

Antalya'da Yağca Köyünde Çarkini'nde Neolitik ve Kalkolitik tabakalarından çıkarılan renkli ve renksiz tipik çanak parçaları. Üstteki, içi ve dışı siyah parlak zemin üstüne açık krem renkle çizilmiş kalın çizgi süsler, bu süsler Kalkolitik ve bakır çağlarında Kuzey, Doğu, Batı, Orta ve Güney Anadolu'da tesbit edilen ince beyaz çizgi süslerin ilkel şekilleridir. Ortadaki: Üzeri kırmızı parlak boya astarlı, ince yapılı Neolitik çömlek parçası, alttaki: Sivah parlak zemin üzerine ince paralel beyaz çizgi süslü Kalkolitik çömlek parçası

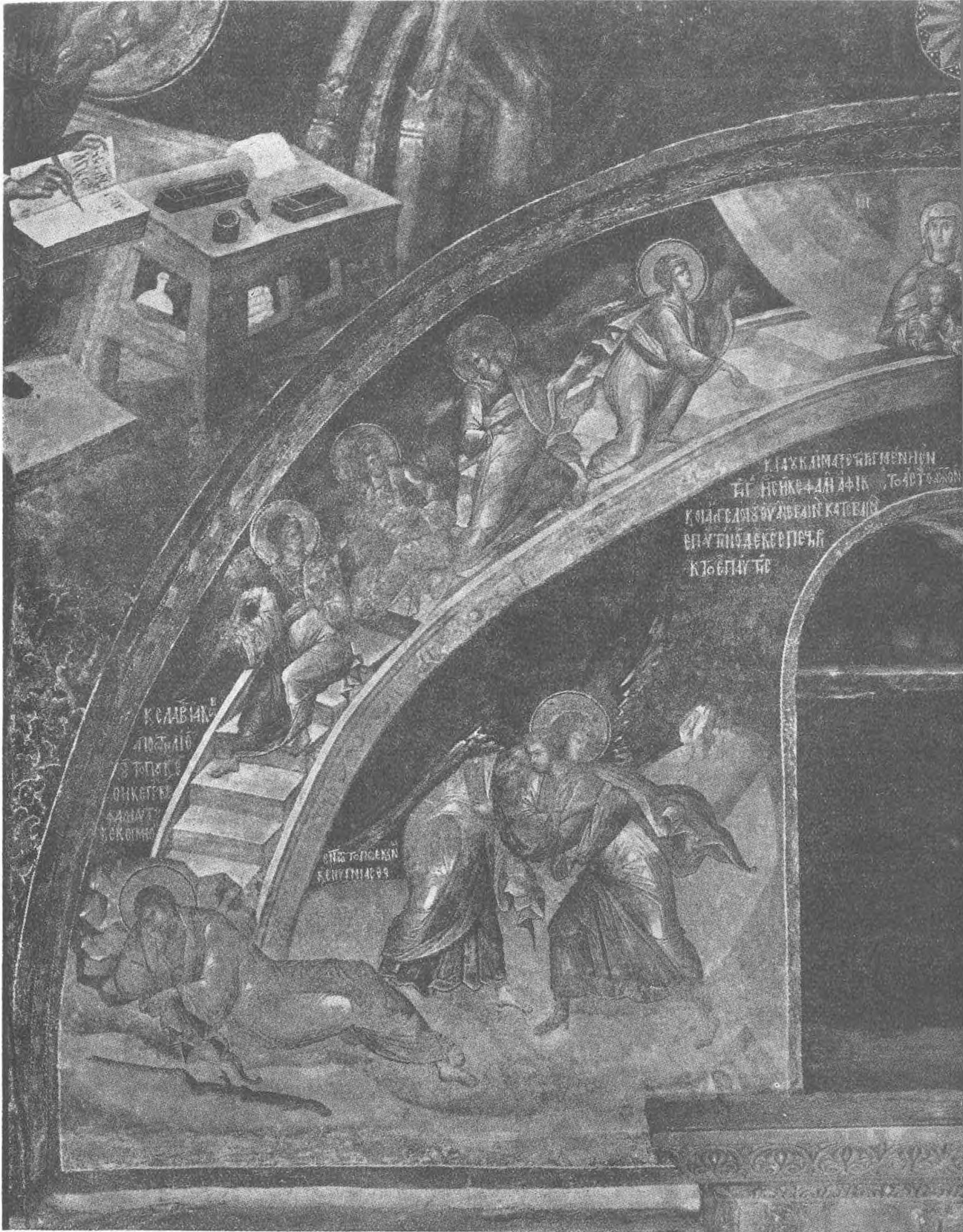

Fig: 1 — Kariye Camii, Istanbul, The Parable of the Sower (Sept., 1957)

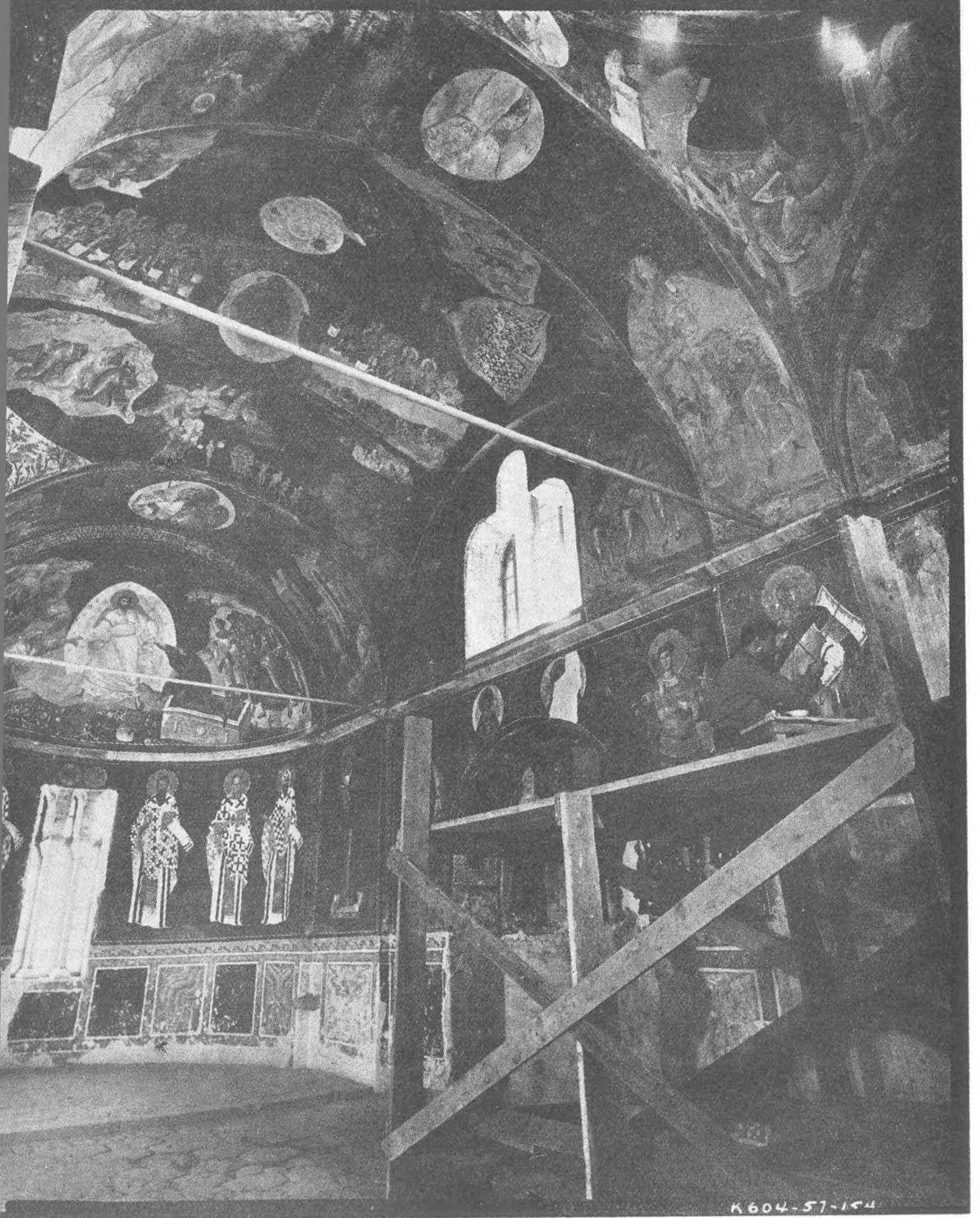

Fig: 2 — Kariye Camii, Istanbul. Fresco of Jacob's Ladder

UNDERWOOD

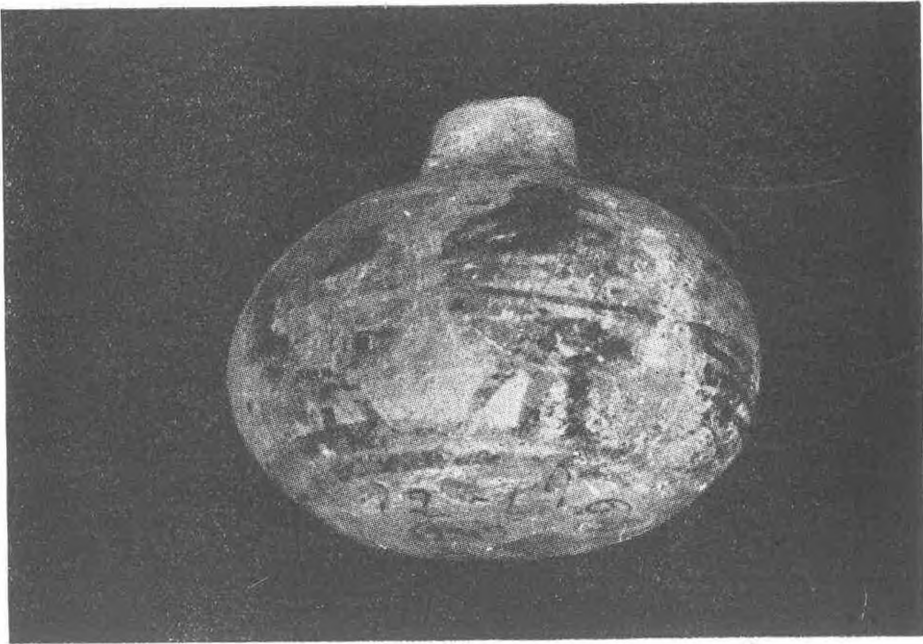

Fig: 3 — Kariye Camii, İstanbul. Mosaic panel in nave

P. A. UNDERWOOD

Şekil: 1

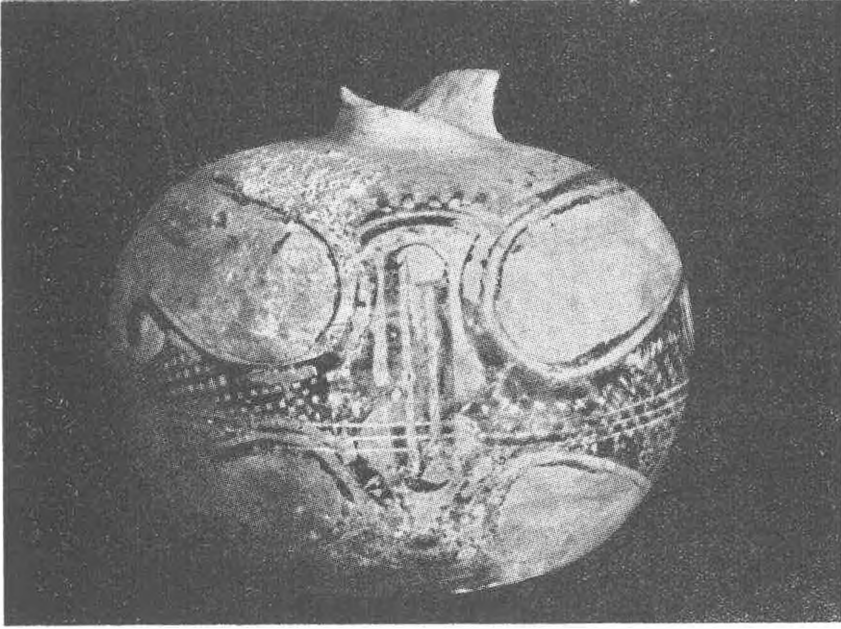
Şekil: 2

Şekil: 3 a

Şekil: 3 b

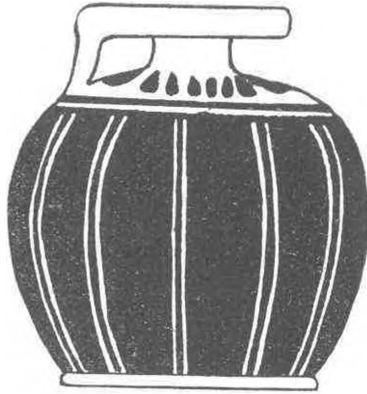
Şekil: 4 a

Şekil: 4 b

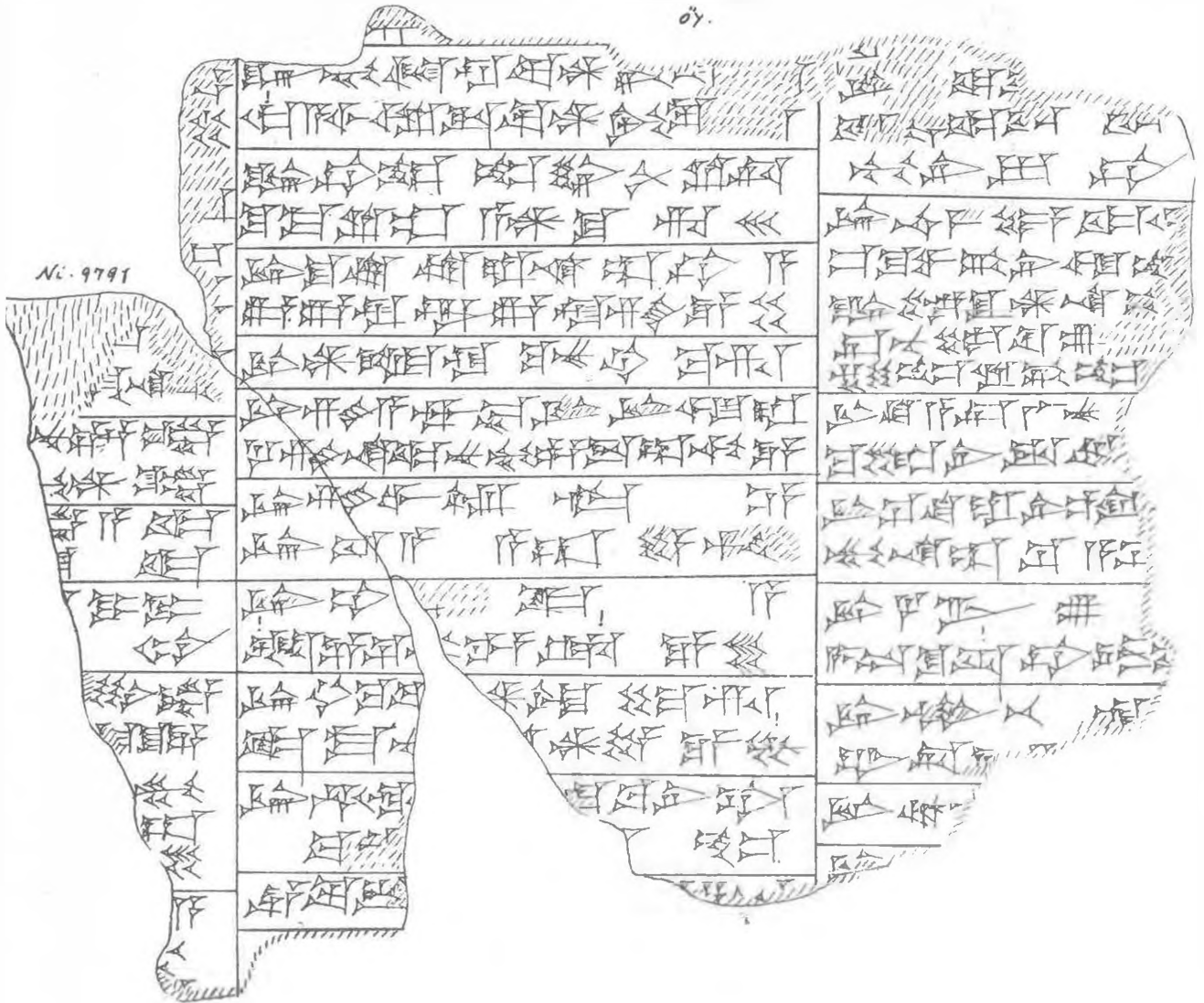
Şekil: 5

Şekil: 6

Nr. 9630 + 9791
öy.

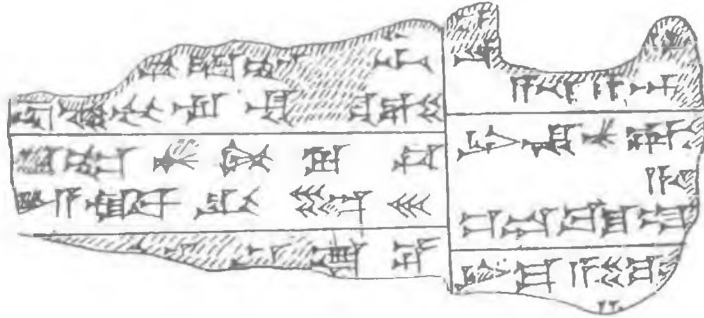
Nr. 9791

Levha: 1

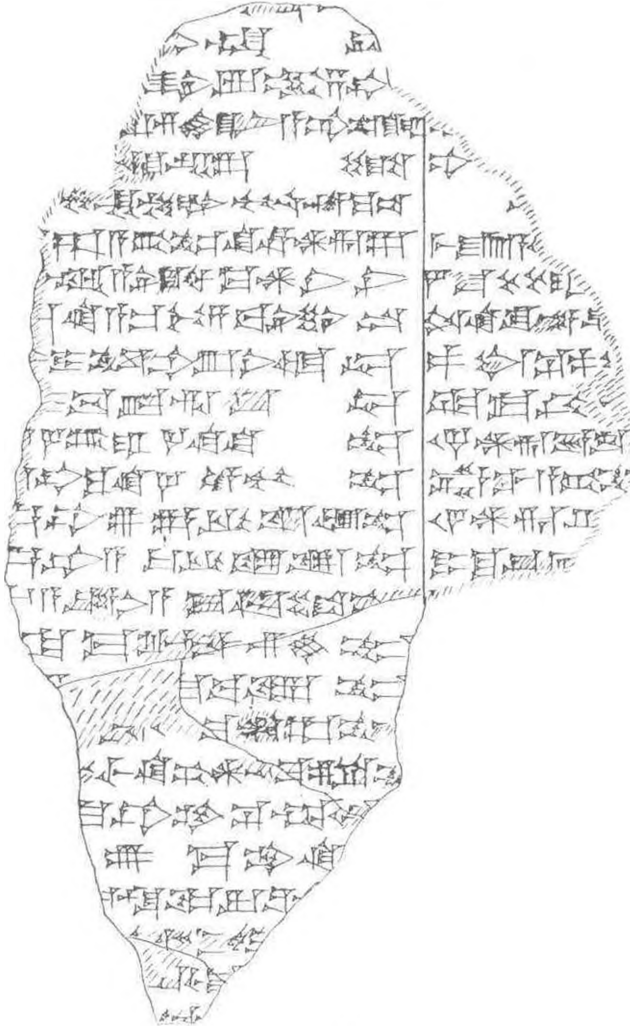
№ 9630+9791

ay

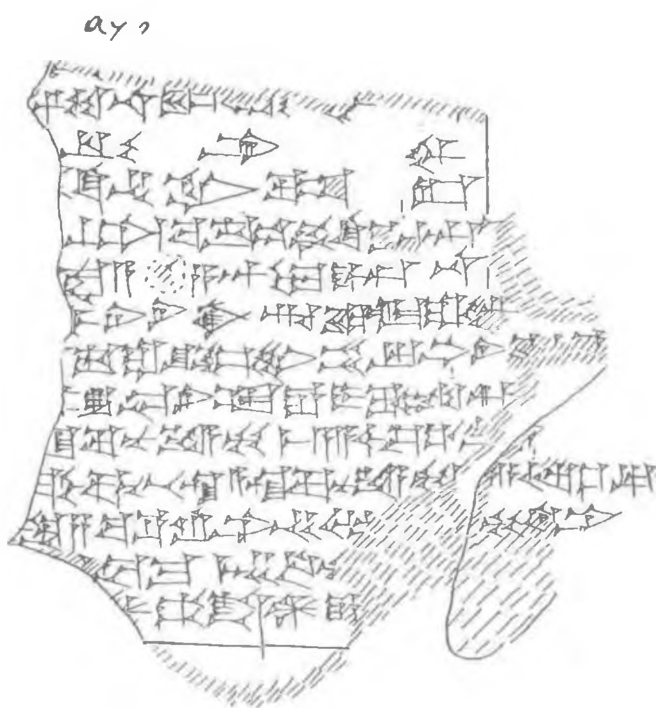
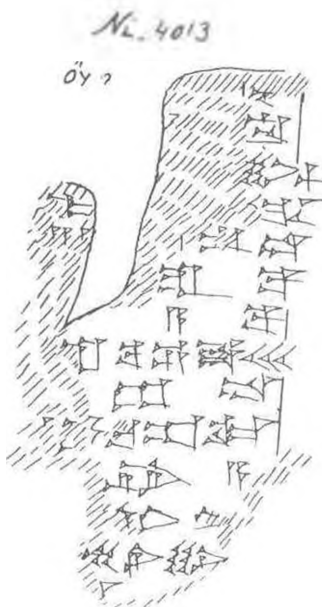

№ 4155

ay

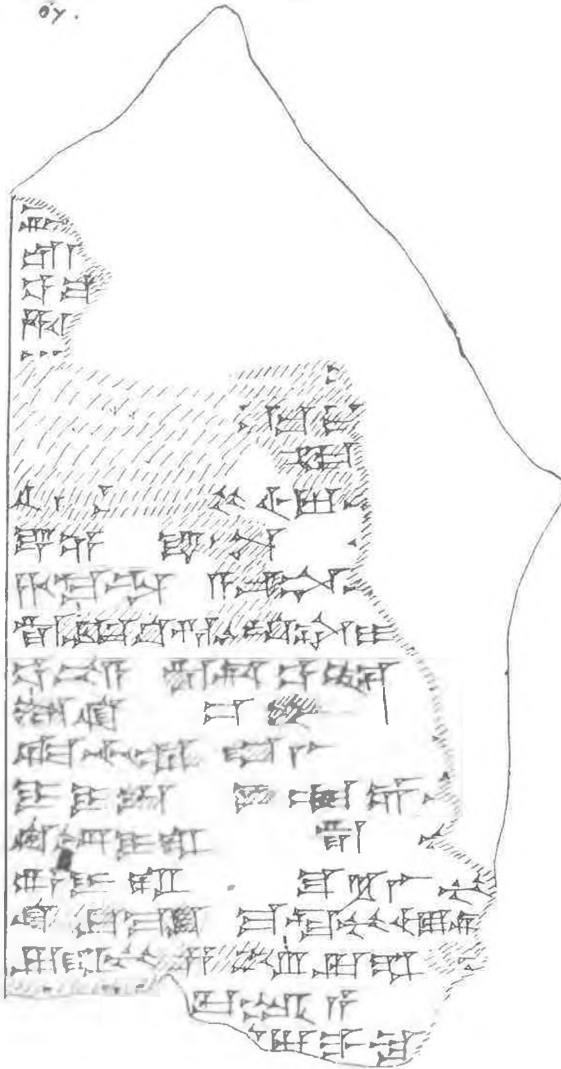
Levha: 2

Levha: 3

№ 4563

07.

№ 4148

№ 4159

Levha: 4

ay

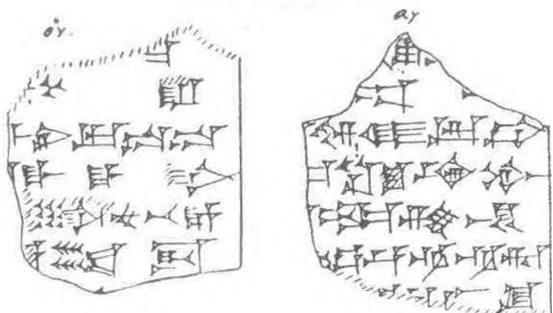
Sağ Kenar

Levha: 5

N. 4116

N. 4120

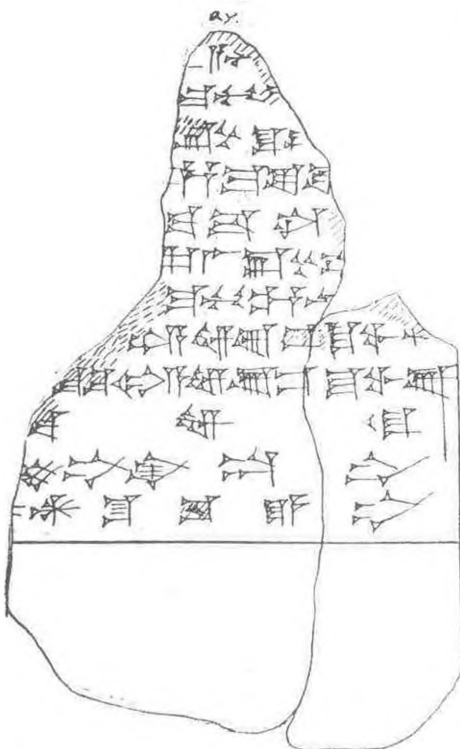
N. 4123

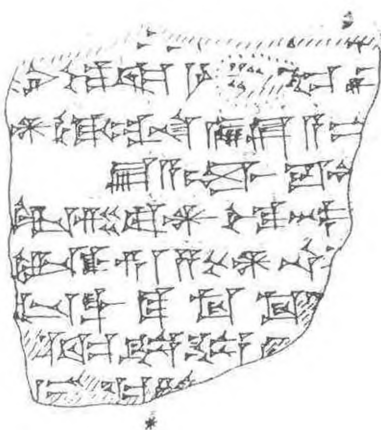
N. 4131

N. 4131

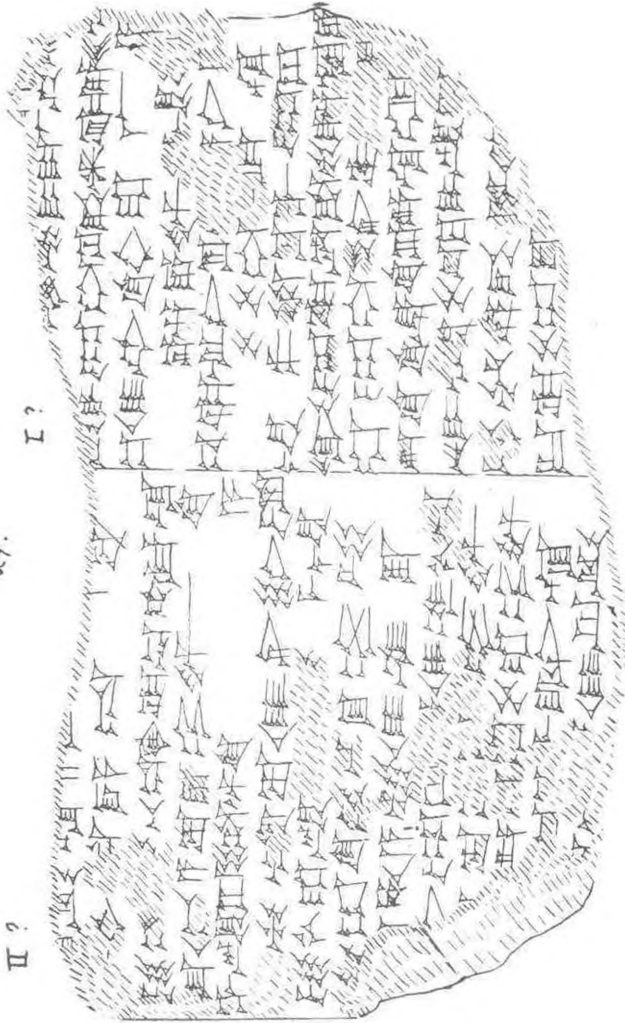
N. 4132

Levha: 6

Nr. 4206

αγ.

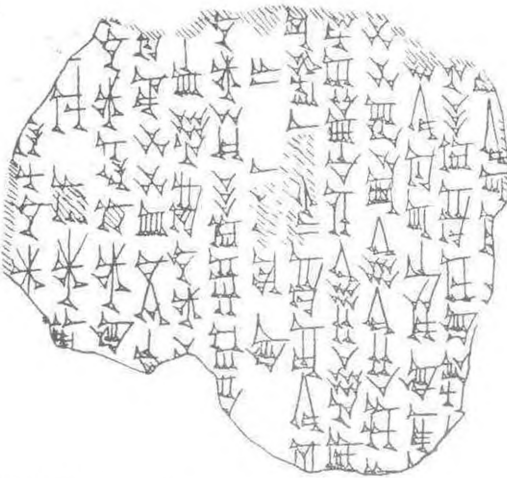
II?

I?

Levha : 7

Nr. 9635

αγ

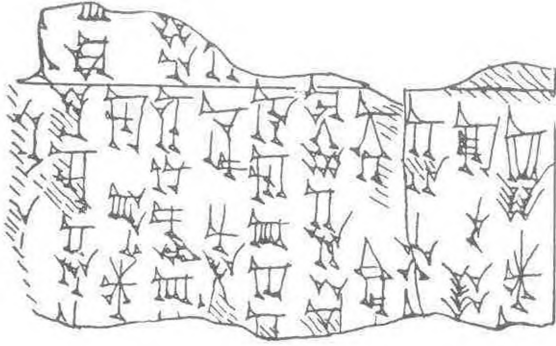

αγ

Nr. 4057

Öy

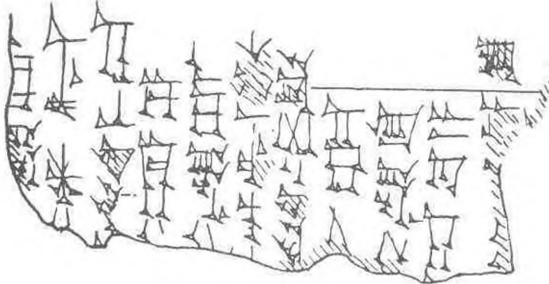

ay

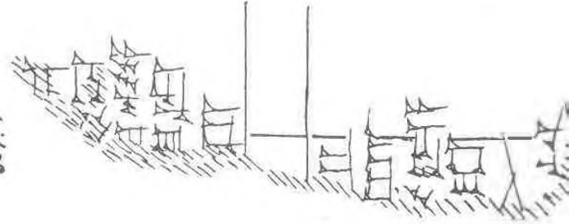

Nr. 4053

Öy?

Öy?

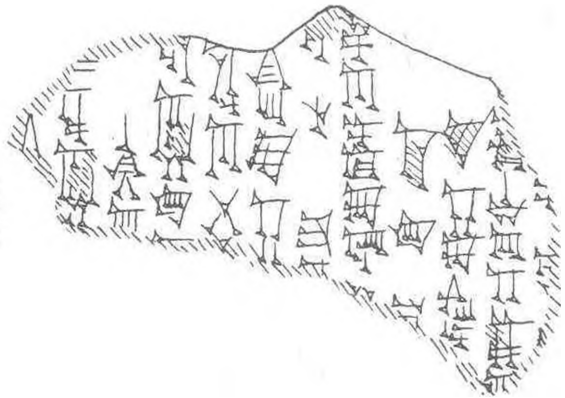

Nr. 4048

Öy?

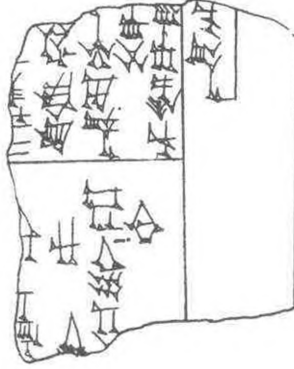
Öy?

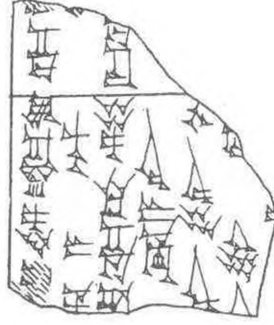
Levha: 8

M. 9666

ÖY ?

ÖY ?

ÖY

Levha : 9

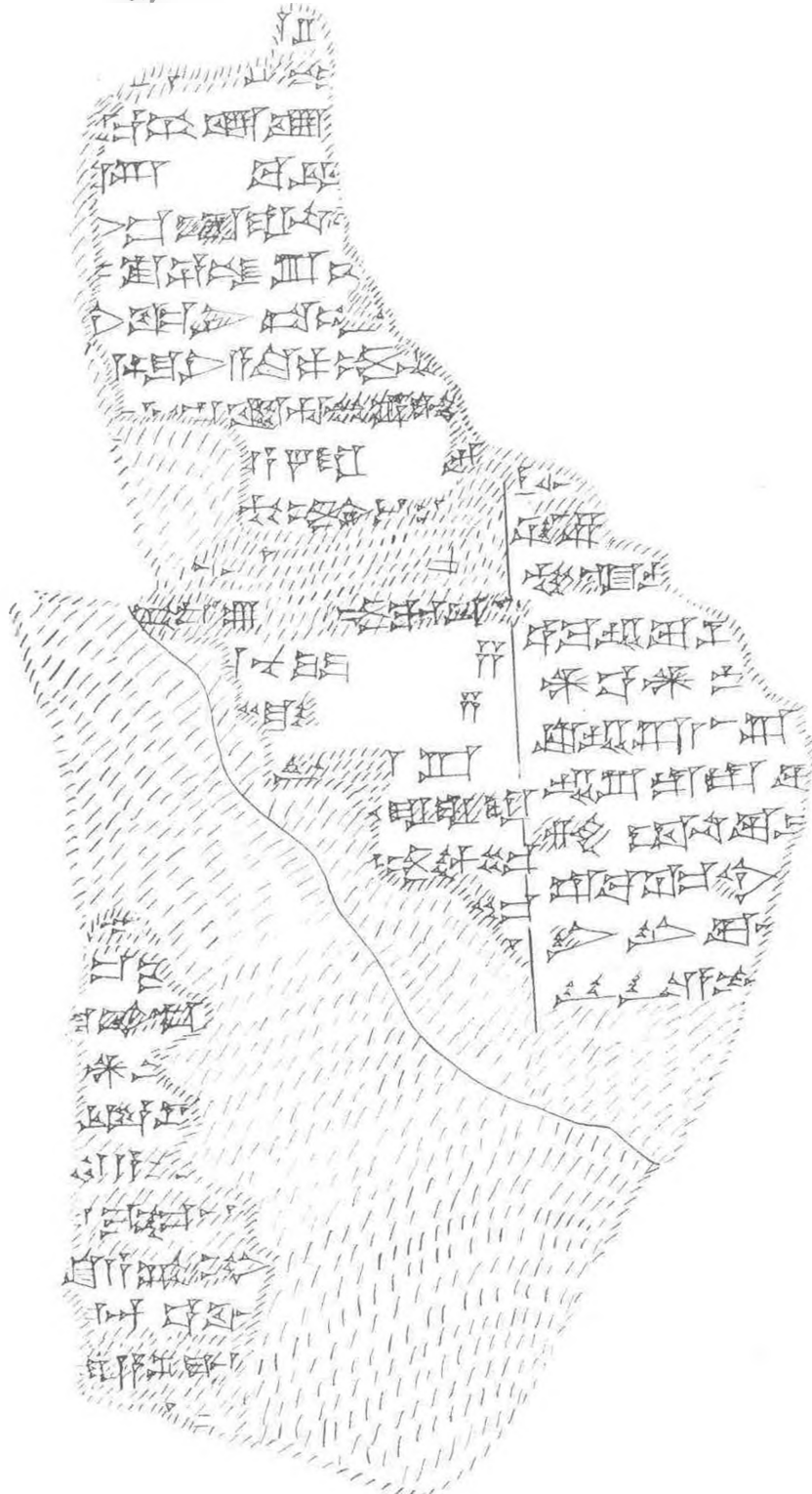
M. 4341

ÖY

№ 4155

ay

Levha: 10

H. KIZILYAY - M. ÇİĞ

Ni. 4074

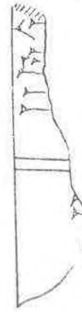

Ni. 4077

Öy

ay

Ni. 4080

Ni. 4081

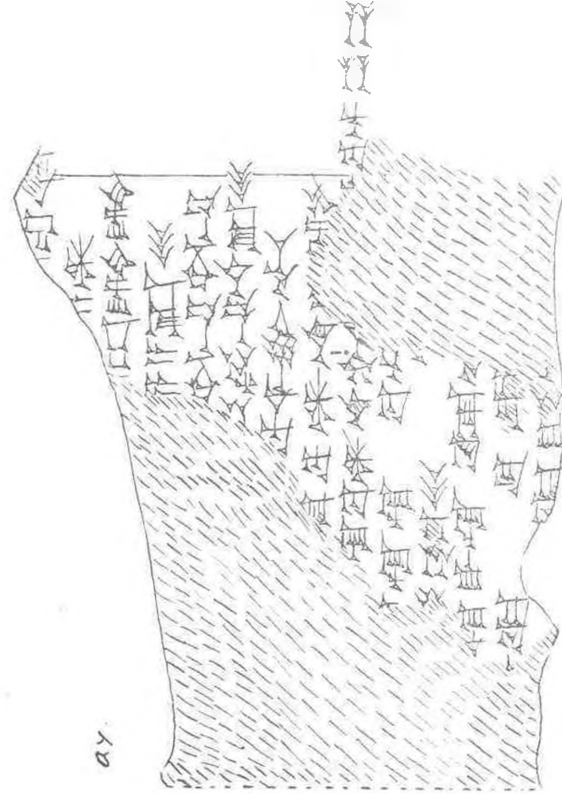
Öy

ay

Levha: 11

№ 9667

Levha: 12

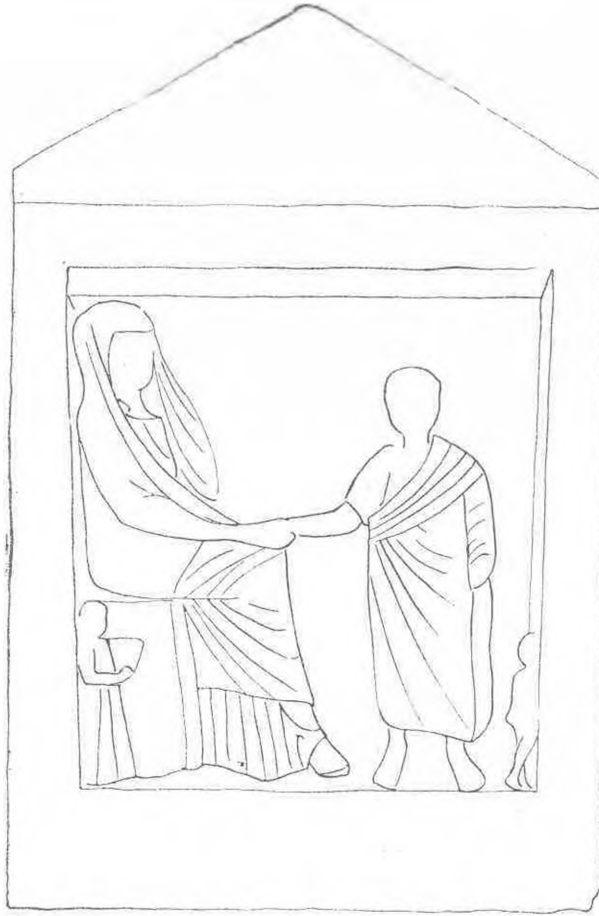
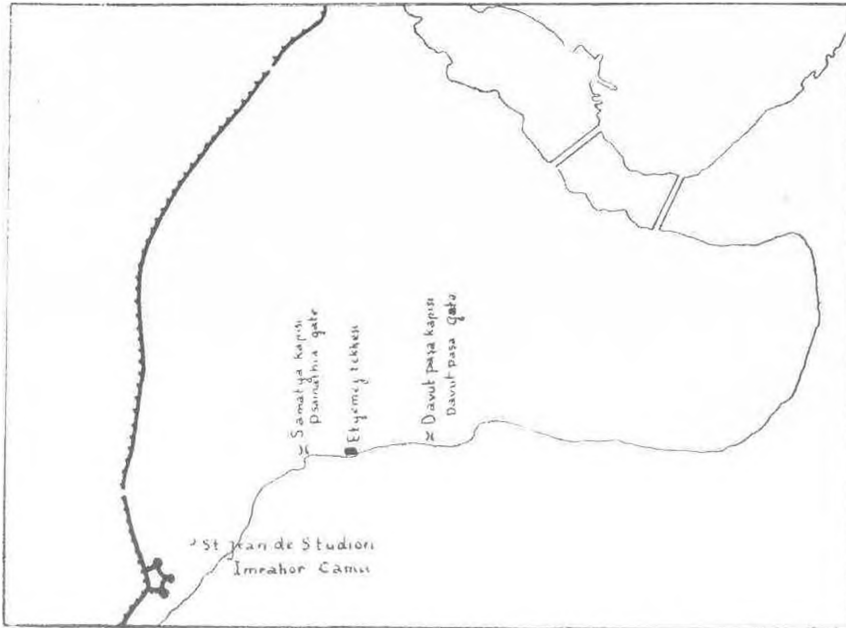

Fig- 1

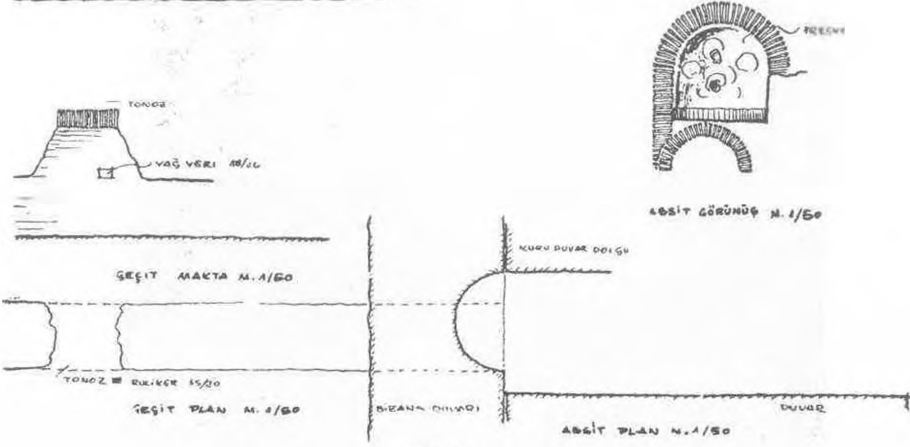
Block 5

Resim: 1

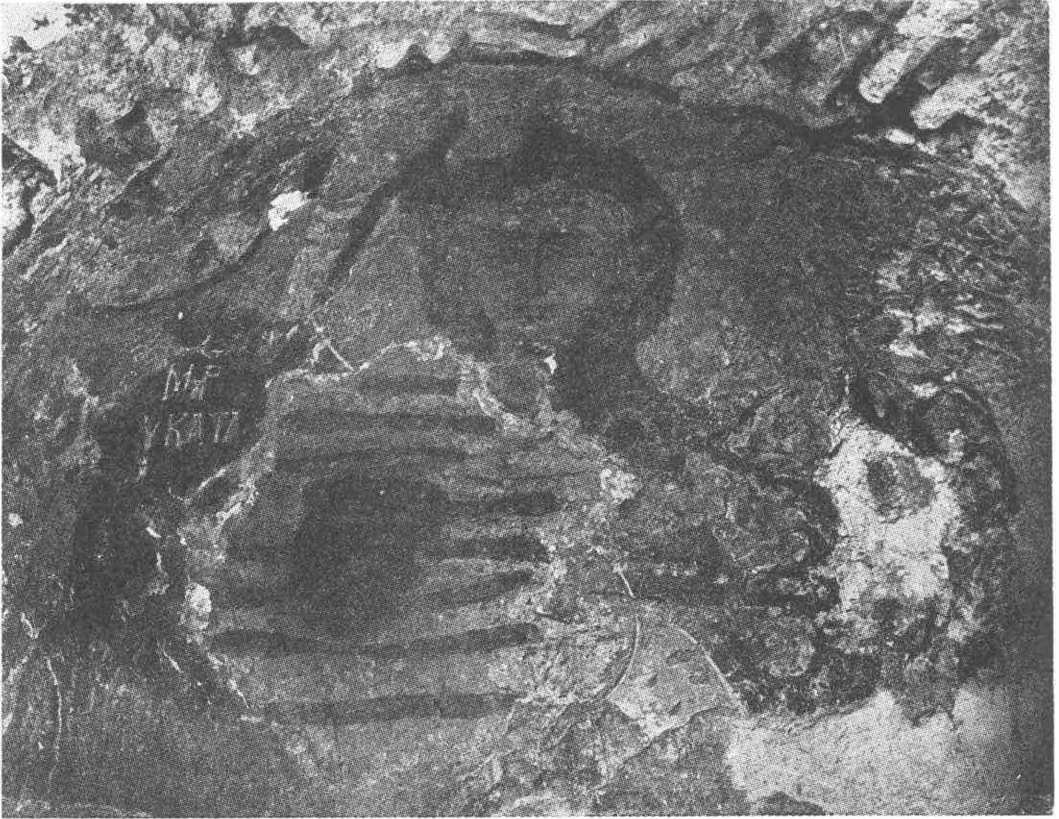

Resim: 2

İSTANBUL ETYENEZDE 1961 BİÇİTİLERİ HAĞI HAÜSÜ
MAFİYATINDA BULUNAN ABSİT VE ŞEŞİT KROKİSİ

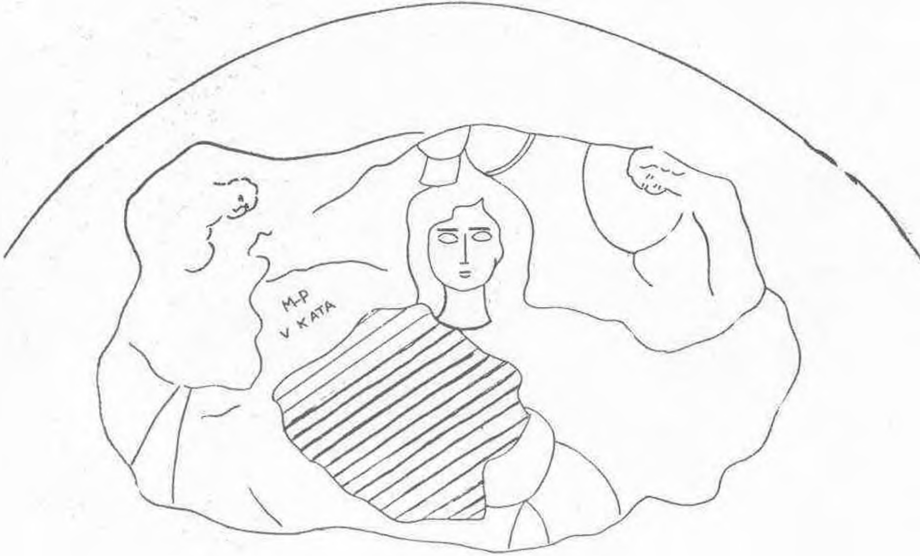
Resim: 3

Resim: 4

Resim: 5

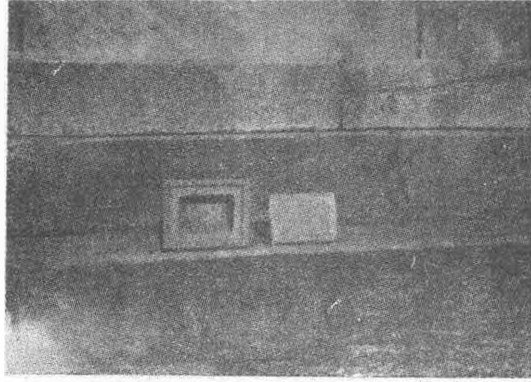
Resim-6 Kaya mavı XII asır
Siyah XIV asır

Dark blue IX cent
Black I XIV cent

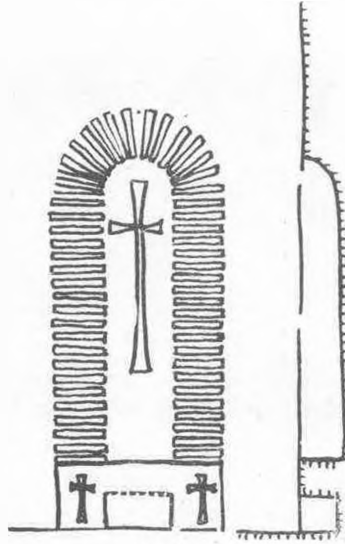
Resim: 6

Resim: 7

Resim: 8

Resim: 9

Foto: 1

Foto: 2

Foto: 3

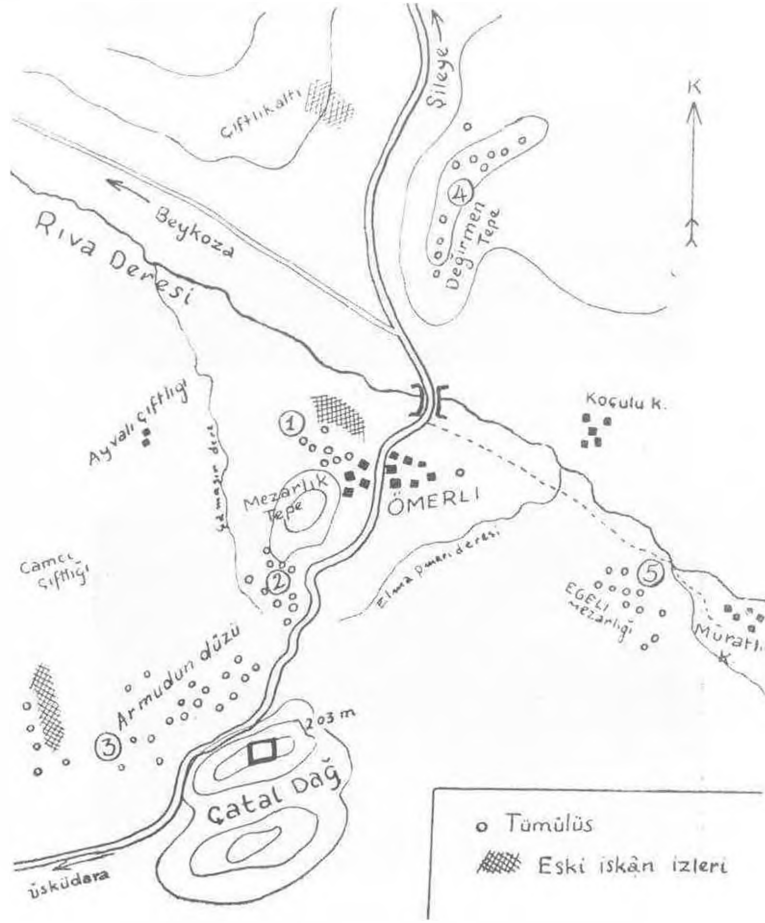

Fig: 1 — Ömerli and the district around it
Ömerli ve civarının krokisi

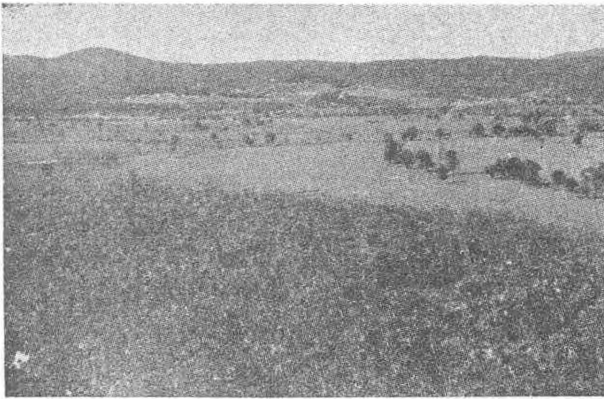

Fig: 2 — Northern view of Ömerli and the district around it
Ömerli ve civarının kuzeyden görünüşü

Fig: 3 — The walls found on the top of Çataldağ in the south of Ömerli
Ömerli'nin güneyindeki Çataldağ zirvesindeki duvarların bir kısmı

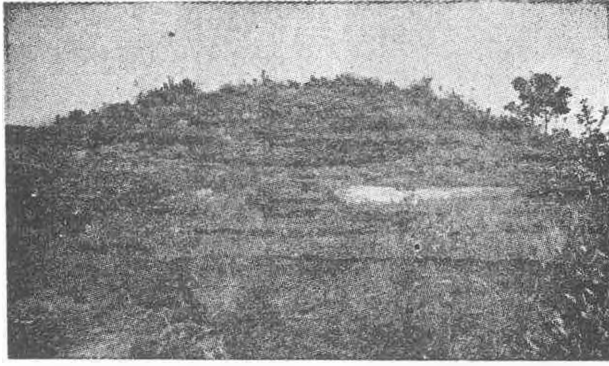

Fig: 4 — A tomb opened in the south-west
of Ömerli
Ömerli'nin Güney-Batısında açılan bir tümülüs

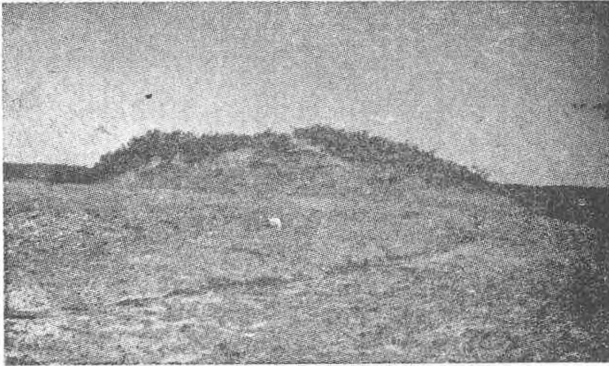

Fig: 5 — One of the tombs found in the
west of Ömerli
Ömerli Köyü batısındaki
tümülüslerden biri

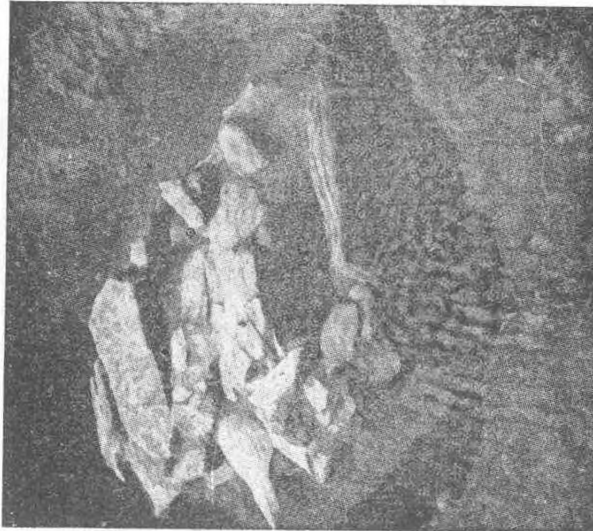

Fig: 6 — The tomb found in the tumulus
shown in fig. 5
Resim 5 de görülen tümülüsde
meydana çıkan mezar

Fig: 7 — The pitchers found in the tombs
Açılan mezarlardan meydana
çıkan testiler

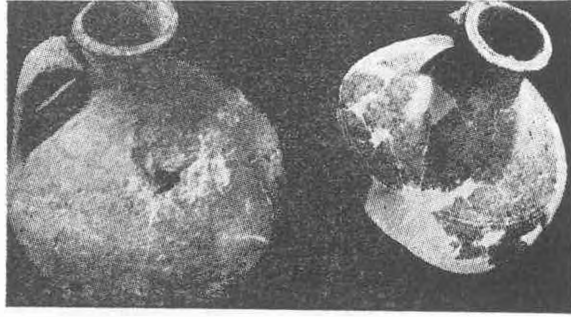

Fig: 8 — Fragments of pitchers found in
the tumulus opened at the place called
"Armudun Düzü"
Armudun Düzü denilen yerde açılan tü-
mülüste bulunan testi parçaları

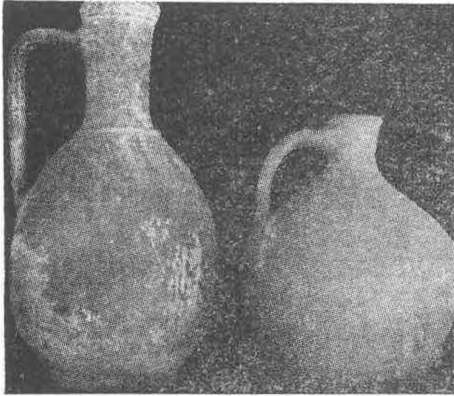

Fig: 9 — Pitchers from the
tumulus of Kızılcaköy, Şile
Şile'nin Kızılca Köyünde açılan
tümülüste bulunan testiler

Fig: 10 — The pitchers found
in the Lüleburgaz - Umrca
tumulus in Thrace
Trakya'da Lüleburgaz-Umrca
tümülüsünde bulunan testi

Fig: 11 — Mug, found
in the tumulus "T. a."
T. a. tümülüsünde
bulunan maşrapa

Fig: 12 — Mug and
perfume bottle found
in Kızılcaköy, Şile
Şile'nin Kızılca Köyün-
de bulunan maşrapa ve
koku şişesi

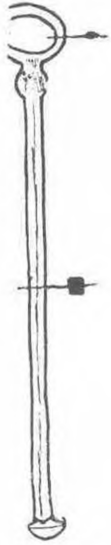

Fig: 13 — Bronz dropper, found in Kızılcaköy
Bronz damlalık

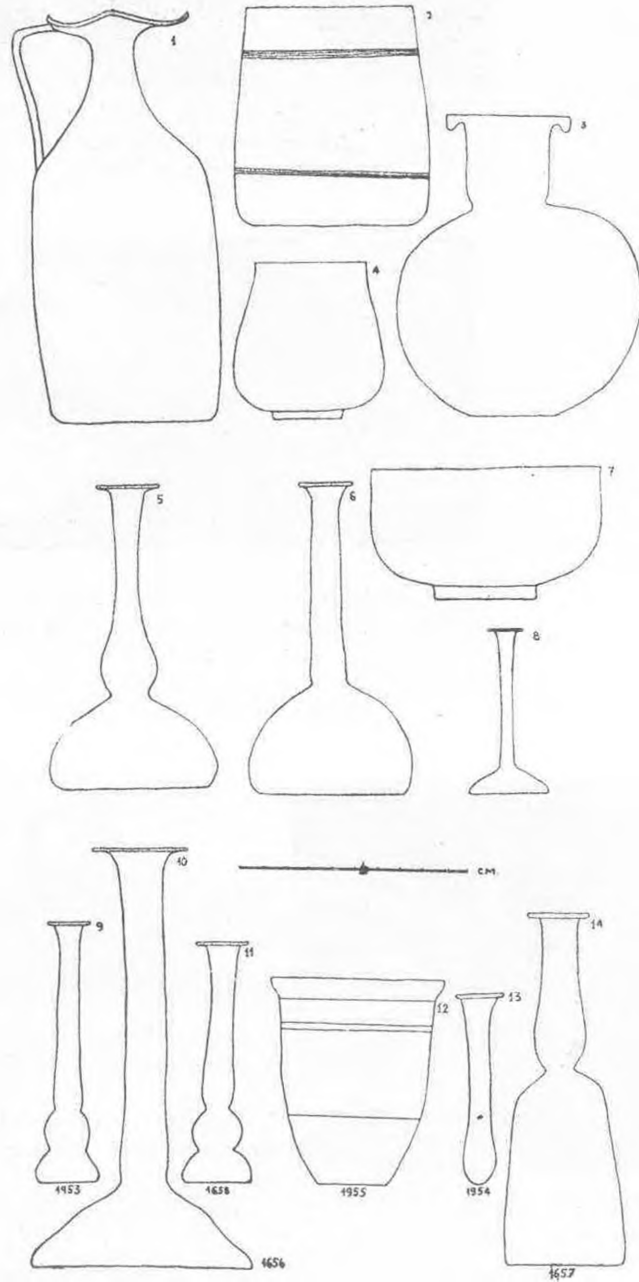
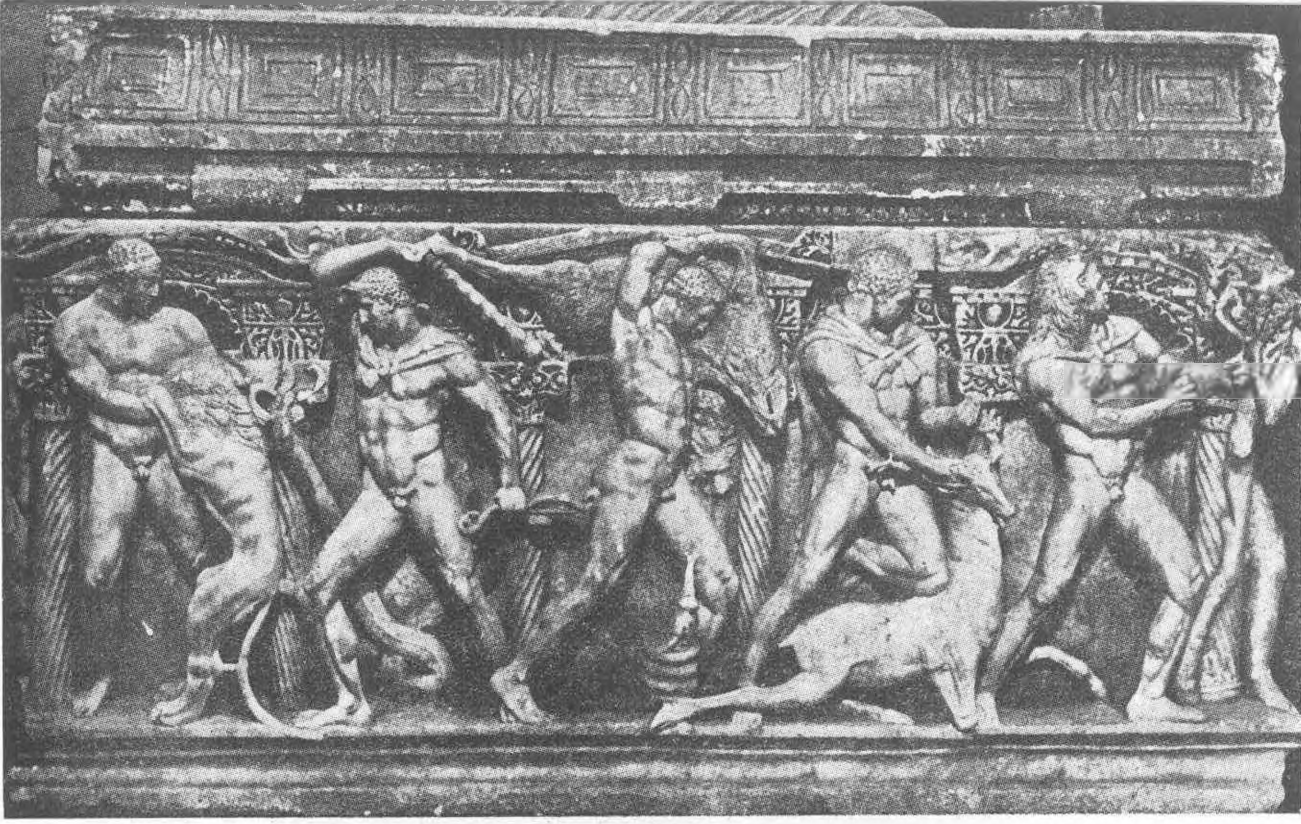
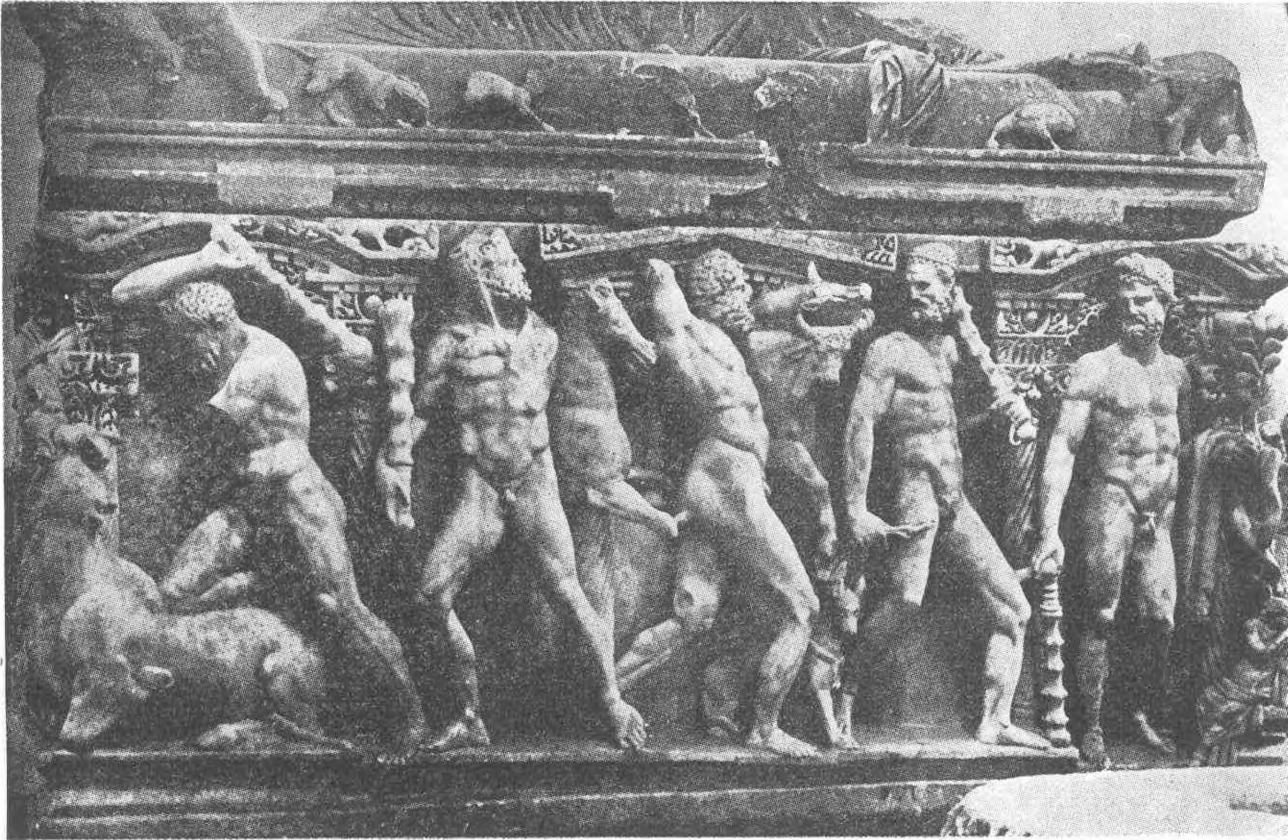

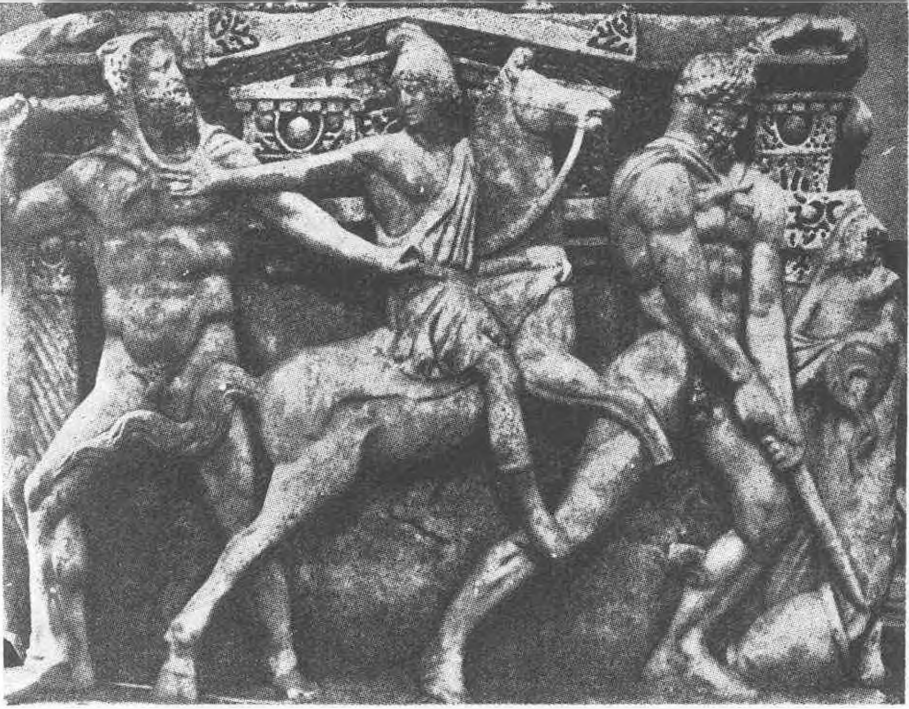
Fig: 14 — The different shapes of the glasware found in the tumuli
Tümülüslerde meydana çıkan cam eşyanın şekilleri

Resim: 1

Resim: 2

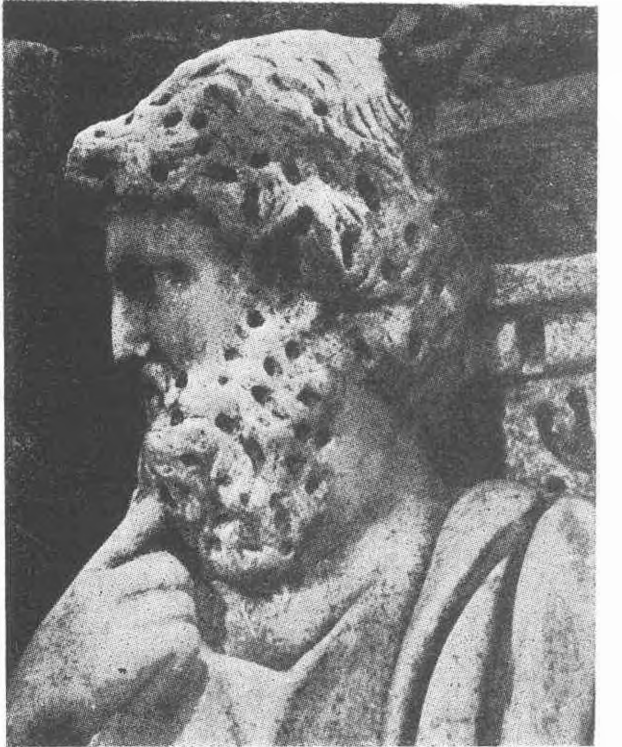
Resim: 3

Resim: 4

Resim: 5a 5b

Resim: 6-7